

FINNVERA

Onko mikroyritysten lainansaanti tarpeettoman vaikeaa?

Finnveran
mikroyrityslainapilotin
arviointi

Mauri Kotamäki
Anni Koskinen

Sisällys

Tiivistelmä.....	2
Johdanto	3
Minkälaiset yritykset saivat rahoitusta?.....	4
Onko yritysrahoituksessa pullonkauloja?	7
Yrityksen iän ja rahoitusrajoitteisuuden yhteys	9
Rahoitusrajoitteiden vaikutus hankkeisiin.....	11
Mikroyrityslainan syrjäytysvaikutus	14
Yksityisen rahoituksen syrjäytyminen	14
Finnveran oman rahoituksen syrjäytyminen	14
Mikroyrityslainan vaikutus yritysten talouteen	16
Vaikuttavuus kyselyyn perustuen.....	16
Vaikuttavuus tilastolliseen malliin perustuen	17
Kansainvälinen vertailu.....	19
Yhteenveto	20
Kirjallisuusviitteet	21
Liite A.....	22

Tiivistelmä

- Finnvera toi markkinoille määräämällisen lainan mikroyrityksen kasvuun lokakuusta 2024 maaliskuun loppuun 2025. Lainahakemuksia tuli 860¹ ja lainaa myönnettiin 442 yritykselle yhteensä 19,2 miljoonaa euroa.
- Lainan saanti edellytti mm. positiivista omaa pääomaa, vähintään Rating Alfa A -luokitusta, vähintään yhtä tilikautta sekä maksuhäiriöttömyyttä. Lisäksi vaadittiin riittävä takaisinmaksukyky ja kannattavan liiketoiminnan edellytykset.
- Lainaa saaneista yrityksistä 56 % ilmoitti olevansa voimakkaasti kasvuhakuisia (vs. pk-yritysten keskiarvo 6 %). Kansainvälistymistavoitteita raportoi 59 %. Rahoitus kohdistui laajasti eri toimialoille, eniten vähittäiskauppaan, ohjelmistoalaan ja ravitsemistoimintaan. Lainaa saaneista yrityksistä 80 prosentilla oli alle 100 000 euroa lainaa hakuhetkellä.
- Mikroyrityslaina saattoi aktivoida osan yrityksistä, joilla ei aiemmin ollut rahoitustarvetta. Lainaa saaneista 48 % ei ollut kokenut tarvetta hakea ulkoista rahoitusta viimeisen vuoden aikana.
- Lainahakijoille tehdyn kyselyn mukaan rahoitusrajoitteisuus korostuu pienissä ja nuorissa yrityksissä. Ulkopuolista rahoitusta tarvinneista yksinyrittäjistä 41 % ja alle 200 000 € liikevaihdon yrityksistä 42 % oli jäänyt ilman rahoitusta. Nuorista (alle vuoden ikäisistä) yrityksistä 50 % oli rahoitusrajoitteisia.
- Kyselyn mukaan rahoitusrajoitteet estävät hankkeita: 38 % lainaa saaneista yrityksistä raportoi, että rahoituksen heikko saatavuus on siirtänyt, rajoittanut tai estänyt hankkeen toteutumisen; 10 %:lla hanke jäi kokonaan toteutumatta.
- Rahoitusrajoitteisilla yrityksillä vaikutus on erittäin suuri. Jopa 82 % rahoitusrajoitteisista yrityksistä kertoo, että rahoituksen saanti tai ehdot ovat vaikuttaneet hankkeen toteutumiseen.
- Vaikutukset korostuvat kasvuhakuisissa ja kansainvälistymistä tavoittelevissa yrityksissä. Näistä yrityksistä 42–45 % raportoi rahoituksen saannin tai ehtojen vaikeuttaneen hankkeiden toteutusta.
- Kyselyn perusteella yli puolet yrityksistä kertoi hakevansa rahoitusta yksityiseltä sektorilta, jos Finnvera ei myönnä lainaa, mikä nostaa esiin rahoituksen syrjäytymisriskin. Lainan ei alustavien tulosten perusteella havaittu syrjäyttävän Finnveran omaa rahoitusta.
- Kyselyaineiston perusteella noin kolmannes yrityksistä ilmoitti, että hanke olisi jäänyt toteuttamatta ilman Finnveran rahoitusta, mikä viittaa merkittävään lisäarvoon.
- Yritykset arvioivat hankkeiden myötävaikuttavan yhteensä 499 uuteen työpaikkaa ja auttavan säilyttämään 80 työpaikkaa. Kyselyyn perustuvat luvut saattoivat yliarvioida todellista vaikutusta.
- Tilastollisen mallin tulokset viittaavat noin 200 henkilön työllisyysvaikutukseen. Liikevaihdon osalta vaikutus on positiivinen, mutta estimaatti on epävarma. Lisäksi mallista saadaan viitteitä siitä, että yrityksen kannattavuus (tulos suhteessa liikevaihtoon) heikkeni lainansaantivuonna.

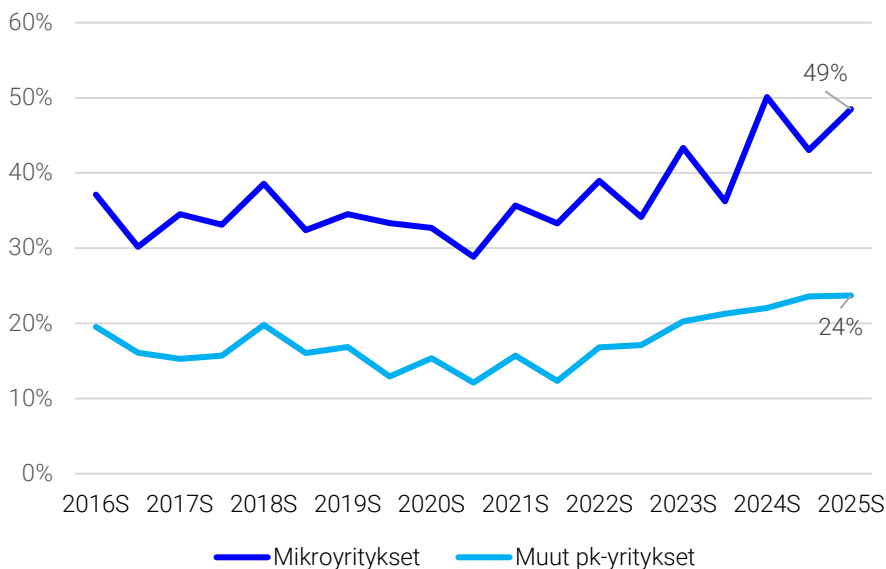
¹ Yhteensä 860 lainahakemusta saapui 813 yritykseltä. Joiltakin yrityksiltä on useampi lainahakemus, joista kaikki on voitu hylätä tai enintään yksi hyväksyä.

Johdanto

Sekä anekdoottinen evidenssi että toistuvat kyselytutkimukset ovat tunnistaneet mikroyritysten rahoituksen saatavuuden yhdeksi kasvun esteeksi Suomessa. Monet mikroyritykset eivät ole joko saaneet lainaa, tai lainan ehdot ovat olleet niin epäsuotuisat, ettei lainaa ole kannattanut nostaa. Pk-yritysbarometrin mukaan mikroyritysten rahoitusrajoitteet ovat pahentuneet viimeisten vuosien aikana.

Kuvio 1 Osuus rahoitusta tarvitsevista yrityksistä, jotka eivät ole saaneet tai hakeneet lainaa.

Lähde: Pk-yritysbarometri.

Osasyynä rahoitusrajoitteisiin on jo pitkään vallinnut heikko suhdannetilanne. Yritysten mukaan merkittävin yksittäinen kasvun este on yleinen taloustilanne, mikä heijastuu myös lainaa myöntävien pankkien luottopolitiikkaan. Suhdannesyklin vaihe ei kuitenkaan selitä koko ilmiötä. Lisäksi rakenteellisilla tekijöillä on merkitystä. Esiin on nostettu mm. pankkimarkkinan keskittyminen suuremmiksi yksiköiksi, joka on todennäköisesti vähentänyt mikroyritysten lainansaantia (Amberg ja Becker, 2024). Myös tiukentunutta pankkisääntelyä on ehdotettu yhdeksi mahdolliseksi syyksi tarjonnan pienentymiselle (Tuuli, 2019).

Samalla on pidettävä mielessä, että kaikkien rahoitusta tarvitsevien yritysten ei kuulu rahoitusta saada. Rahoitusmarkkinoiden tärkeä tehtävä on suodattaa jyvät akanoista – kaikki hankkeet tai yritykset eivät ole rahoituskelpoisia. Toisaalta vaikuttaa siltä, että usein myös rahoituskelpoisiin hankkeisiin on hankala saada rahoitusta. Tilannetta ei paranna se seikka, että yritykset kertovat hakemusprosessien joskus pitkistä viiveistä, jolloin rahoituskelpoinenkaan hanke ei välttämättä saa lainaa juuri silloin, kun sitä tarvittaisiin.

Näiden havaintojen vuoksi Finnvera päätti tuoda markkinoille määräaikaista lainatuotteen, jonka kohderyhmä oli mikroyritykset. Lainapilotti alkoi lokakuussa 2024 ja päättyi maaliskuun lopussa 2025. Pilotin virallinen nimi oli *laina mikroyrityksen kasvuun*, mutta tässä raportissa tuotetta kutsutaan yleensä *pilotiksi* tai *mikroyrityslainaksi*.

Yrityslainakokeilu tuotti mielenkiintoisen tutkimusaineiston, jota käsitellään tässä raportissa. Tutkimusaineisto koostuu paitsi lainan hakemus- ja myöntötiedoista, myös hakemuksen yhteydessä kerätystä kyselyaineistosta. Tavoite on pilotista saatujen tietojen perusteella päästä askeleen lähemmäksi tietoa siitä, minkälaisen mikroyritysten rahoitus on kiven alla ja samalla pohtia ratkaisuja ongelmaan.

Raportissa käydään ensiksi läpi se, minkälaiset yritykset hakivat ja saivat rahoitusta Finnverasta kokeilun aikana. Sen jälkeen pyrimme kuvailemaan sävyyn vastaamaan kysymykseen, onko yritysrahoituksessa pullonkauloja. Hyödynnämme erityisesti rahoituksen yhteydessä tehtyä kyselyä, jonka avulla haarukoimme ongelman kansantaloudellista mittaluokkaa. Neljännessä luvussa pohdimme, syrjäyttikö kokeilu muuta

rahoitusta. Pystymme arvioimaan kysymystä lähinnä Finnveran omien aineistojen perusteella. Viidennessä luvussa pohditaan yritysten taloudellista kehitystä rahoituksen saamisen jälkeen. Kuudes luku vetää tämän raportin johtopäätökset yhteen.

Minkälaiset yritykset saivat rahoitusta?²

Rahoituskokeilu käynnistyi 1.10.2024. Rahoituksen saamiseksi asetettiin tiettyjä mekaanisia ehtoja, joista tärkeimmät olivat: 1) yrityksen oma pääoma oltava positiivinen viimeksi vahvistetussa tilinpäätöksessä, 2) yrityksen Suomen Asiakastiedon ylläpitämä luottoluokitus oltava vähintään Rating Alfa A, 3) takana oltava vähintään yksi tilikausi, ja 4) yrityksellä, sen omistajilla tai vastuuhenkilöillä ei saa olla maksuhäiriöitä. Luonnollisesti yrityksiltä vaadittiin riittävä velan takaisinmaksukyky sekä edellytykset jatkuvaan kannattavaan liiketoimintaan, mikä todennettiin yrityskohtaisen yritystutkimuksen avulla. Lainan myöntökriteerit viestittiin läpinäkyvästi Finnveran nettisivuilla sekä hakemuksen yhteydessä.³ Siitä huolimatta hakemusten hylkäysprosentti nousi lähes 50 prosenttiin eli kriteerien viestinnässä ei kaikin osin onnistuttu.

Yleisin hylkäysperuste oli arvio siitä, että hakijalla ei ole edellytyksiä kannattavaan liiketoimintaan tai riittävää näyttöä takaisinmaksukyvyistä tilinpäätöstiетоjen tai muiden yrityksen talouslukujen perusteella. Peräti joka neljännessä hylkytapauksissa tämä oli yhtenä hylkäyssyyinä. Tämän lisäksi yleisimpiin hylkäyssyihin kuului negatiivinen oma pääoma, maksuhäiriöt ja se, ettei rahoituksen käyttötarkoitus täyttänyt myöntökriteerejä. Maksuhäiriöiden osalta hylkäysperusteena oli maksuhäiriö omistajalla tai vastuuhenkilöllä, yrityksellä tai yritysytteyksissä. Yhteensä 22 % hylkäystapauksissa hylkäyssyyinä oli jonkinlainen maksuhäiriö. Lisäksi päätöksiä hylättiin muun muassa tilanteissa, joissa hakijayritys oli aloittava yritys ilman liikevaihtoa, yrityksellä ei ollut tuoretta tilinpäätöstä tai yrityksen luottoluokitus oli liian alhainen.

Taulukko 1 Hylättyjen lainahakemusten hylkäyssyyt.

Hakemusten lukumäärä	Myönteisten päätösten osuus	Hylkäysaste %
860	51 %	49 %
Hylkäyssyy		Osuus hylätyistä
Ei edellytyksiä kannattavaan liiketoimintaan tai näyttöä takaisinmaksukyvyistä		25 %
Negatiivinen oma pääoma		23 %
Rahoituksen käyttötarkoitus ei täytä edellytyksiä		17 %
Aloittava yritys, jolla ei liikevaihtoa		16 %
Tilinpäätös puuttuu tai on liian vanha		13 %
Rating Alfa alle A		12 %
Maksuhäiriö omistajalla ja/tai vastuuhenkilöllä		12 %
Maksuhäiriö tai konkurssi yritysytteyksissä		10 %
Toimiala ei rahoituksen piirissä		7 %
Lisätietoja ei ole saatu tai asiakasta ei tavoitettu		6 %
Maksuhäiriö yrityksellä		6 %
Kokonaisrahoitustarve ei toteudu mikroyrityslainalla		6 %
Yritys on tuotekehitysvaiheessa		6 %
Hanke ei toteudu tai on toteutettu ilman mikroyrityslainaa		5 %
Yritys ei ole mikroyritys		5 %
Muu syy		4 %

* Yhdellä hakemuksella voi olla useampi hylkäyssyy. Osuudet ovat viitteellisiä, sillä kaikissa tapauksissa kaikkia hylkäyssyitä ei välttämättä ole merkitty.

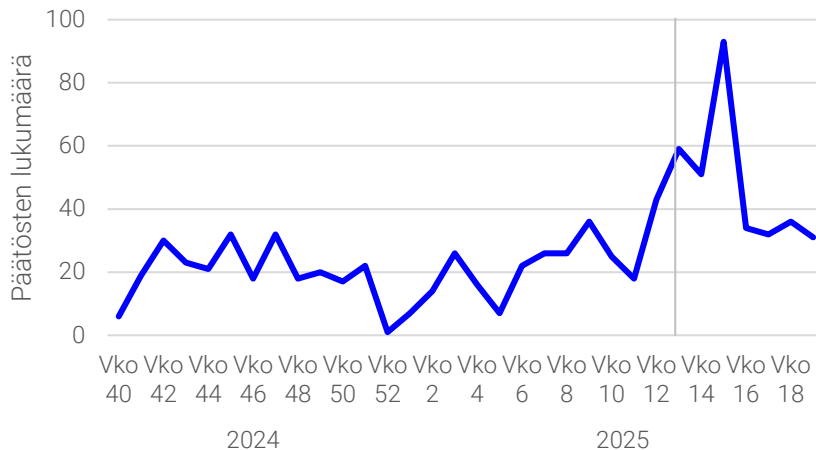
Kokonaisuudessaan lainaa myönnettiin puolen vuoden aikana noin 19,2 miljoonaa euroa 442 yritykselle. Keskimääräinen lainamäärä oli 43 500 euroa. Myönnot kohdistuivat erityisesti pienille mikroyrityksille. Lainoista 40 prosenttia myönnettiin yksinyrittäjille ja 44 prosenttia 2–4 henkilöä työllistäville yrityksille. Noin

² Keskeisten muuttujien jakaumat ja niiden lajittelu olennaisten kategorioiden perusteella julkaistaan erillisenä tilastoliitteenä raportin yhteydessä.

³ <https://www.finnvera.fi/rahoitus/lainat/laina-mikroyrityksen-kasvuun>

puolella lainaa saaneista yrityksistä vuosiliikevaihto on alle 200 000 euroa. Rahoitusta myönnettiin laajasti eri toimialoille, mutta eniten rahoitusta myönnettiin vähittäiskaupan, ohjelmistoalan ja ravitsemistoiminnan yrityksille.

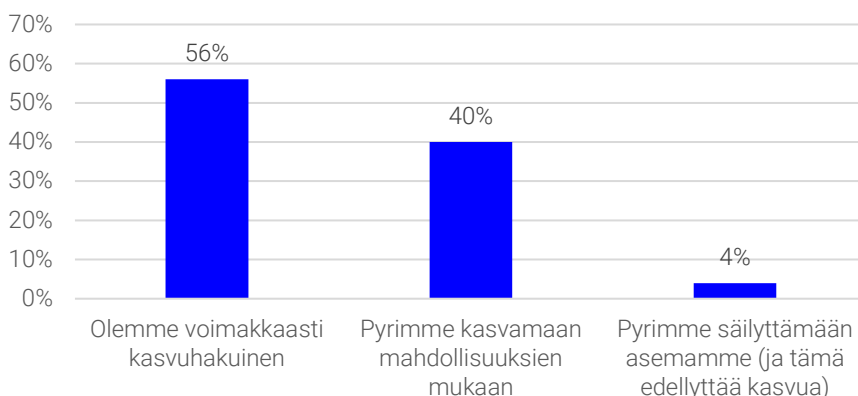
Kuvio 2 Päätösten lukumäärä lokakuusta 2024 toukokuuhun 2025. Hakuajan päättymisajankohta merkitty harmaalla pystyviivalla.

Lainapäätöksiä tehtiin pääosin suhteellisen tasaisesti lähes koko myöntöperiodin. Määräaikaisuuden loppupuolella hakemusten lukumäärä kuitenkin moninkertaistui aikaisempaan verrattuna, mikä aiheutti tarpeen järjestellä uudelleen hakemusten käsittelyä Finnverassa, jotta kaikki hakemukset pystyttiin käsittelemään riittävän nopeasti. Hakemusten suuri määrä aivan pilotin loppupuolella saattoi myös olla merkki siitä, että lainapilotin loppuminen herätti osan yrityksiä hakemaan lainaa, vaikka tarve ei olisi ollut yhtä suuri kuin aiemmin rahoitusta hakeneilla yrityksillä.

Valtaosa lainoista kohdistui *kasvuhakuisille* yrityksille, mikä ei ole yllättävää, koska lainaehtojen mukaisesti rahoitusta myönnettiin nimenomaan mikroyritysten investointeihin ja siten kasvuun. Lainaa saaneet yritykset ilmoittivat olevansa huomattavasti kasvuhakuisempia kuin yritykset Suomessa keskimäärin. Peräti 56 prosenttia myönteisen päätöksen saaneista yrityksistä ilmoitti olevansa voimakkaasti kasvuhakuisia, kun esimerkiksi Pk-yritysbarometriin vastanneista kasvuhakuisia yrityksiä on ollut viimeisimpien kyselyjen mukaan noin kuusi prosenttia. Myönteisen päätöksen saaneista yrityksistä 40 prosenttia kertoi pyrkivänsä kasvamaan mahdollisuuksien mukaan. Kansainvälistymistavoitteita raportoi puolestaan 59 prosenttia lainaa saaneista yrityksistä.

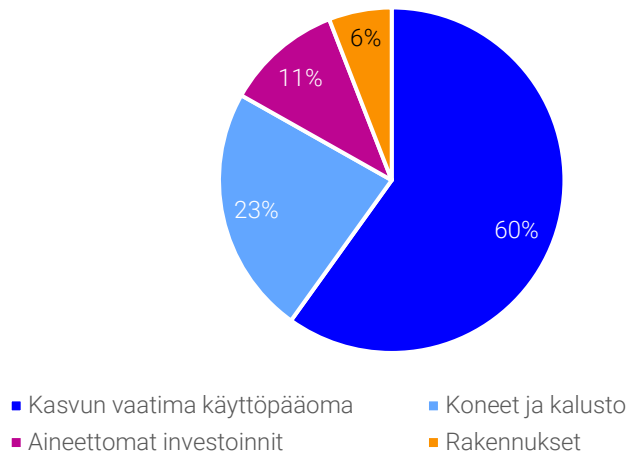
Kuvio 3 Kasvuhakuisuuden jakautuminen lainaa saaneilla yrityksillä.⁴

⁴ Joissakin tapauksissa yritys on valinnut useamman kasvutavoitevaihtoehdon. Näissä vastaus on tulkittu korkeimman kasvuhakuisuuden mukaisesti. Tulkintatavan vaihtaminen ei vaikuta tuloksiin olennaisesti.

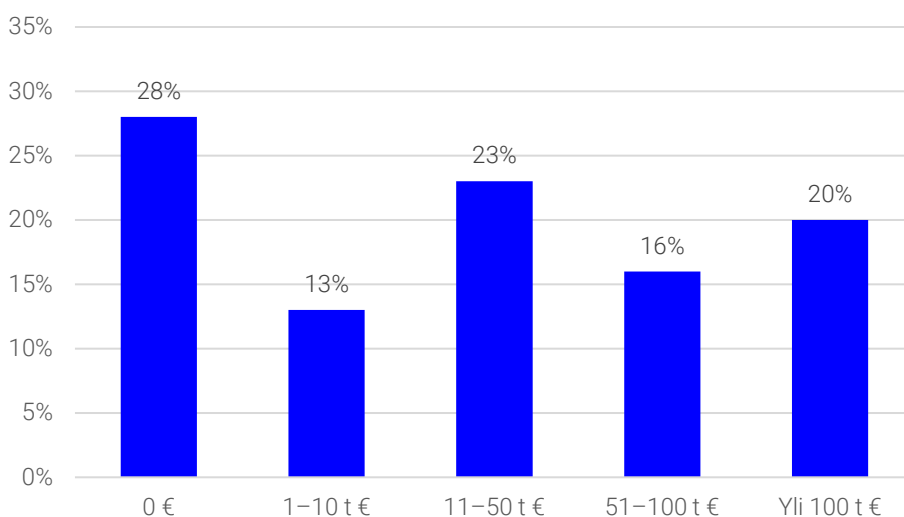
Myönnettyistä lainoista prosentti kohdistui alle vuoden ikäisille yrityksille. Myönnettyistä lainoista 45 prosenttia myönnettiin 1–5 vuoden ikäisille yrityksille, 20 prosenttia 6–10 vuoden ikäisille yrityksille, 12 prosenttia 11–15 vuoden ikäisille yrityksille ja 22 prosenttia yli 15-vuotiaille yrityksille.

Kuvio 4 Rahoitettujen hankkeiden kokonaissumman jakautuminen käyttötarkoituksittain.

Hankkeiden rahoitustarpeista 60 prosenttia kohdistui kasvun vaatimaan käyttöpääomaan. Tilastointi johtaa osin harhaan, koska esimerkiksi juoksevien kulujen rahoittamiseen lainaa ei myönnetty, mutta investointihankkeissa on yleensä suuri käyttöpääomakomponentti. Kasvun vaatima käyttöpääoma voi olla esimerkiksi uuden työntekijän palkkaamiseen vaadittua pääomaa. Myönnetty laina on voinut jakautua useaan eri käyttötarkoitukseen hankkeen luonteen mukaan.

Kuvio 5 Lainaa saaneiden yritysten velkamäärän jakautuminen ennen mikroyrityslainaa.

Yhteensä 28 prosenttia lainaa saaneista yrityksistä oli velattomia ennen mikroyrityslainan myöntämistä ja 80 prosentilla yrityksistä lainaa oli enintään 100 000 euroa. Lähtökohtaisesti lainaa saaneet yritykset eivät olleet kovinkaan velkaantuneita, mikä parantaa lainan takaisinmaksutodennäköisyyttä (*ceteris paribus*). Toisaalta matala velkataso saattaa kieliä siitä, että kyseisten yritysten on ollut hankala saada lainaa investointiin odotettuun tuottoon nähden kohtuullisilla ehdoilla.

Onko yritysrahoituksessa pullonkauloja?

Hakemuksen palauttamisen yhteydessä yritysten tuli täyttää **arviointilomake**, jonka perusteella arvioitiin muiden muassa hakijan asemaa rahoitusmarkkinoilla. Tässä luvussa tarkastellaan yritysten rahoitusrajoitteita arviointilomakkeen perusteella. Arviointilomakkeen tiedot eivät vaikuttaneet lainansaantiin, vaan sillä pyrittiin yksinomaan hakemaan vastauksia vaikuttavuuteen liittyviin kysymyksiin. Kyselyssä tiedusteltiin mm. oliko yritys hakenut tai tarvinnut rahoitusta viimeisen 12 kuukauden aikana ja oliko rahoitusta saatavilla.

Pk-yritysbarometri antaa voimakasta viitettä siihen, että mikroyrityksillä on muita yrityksiä haastavampi asema rahoitusmarkkinoilla; reilusti yli puolet rahoitusta tarvitsevista yksinyrittäjistä ja yli 40 prosenttia muista mikroyrityksistä koki vaikeuksia lainansaannissa syksyllä 2025. Rahoitusrajoitteiden trendi on ollut nouseva vuodesta 2021 lähtien (ks. myös kuvio 1).

Mikroyrityslaina saattoi aktivoida yrityksiä, joilla ei ole ollut aikaisempaa rahoitustarvetta. Lainaa saaneista yrityksistä 48 prosenttia ilmoitti, ettei heillä ole ollut tarvetta ulkoiselle rahoitukselle viimeisen 12 kuukauden aikana. Lainaa hakeneiden yritysten rahoitustarve on voinut herätä mikroyrityslainan hakuaikana, mutta joissain tapauksissa rahoituksenhakupäätös on voinut liittyä myös pilotin suhteellisen suotuisiin ehtoihin ja rajattuun hakuaikaan.⁵ Toisaalta pilotti on omalta osaltaan voinut joissakin tapauksissa tarjota sysäyksen yritysten kehittämiselle.

Lainaa saaneista yrityksistä 52 prosentilla oli ollut rahoitustarpeita viimeisen vuoden aikana. Ulkoista rahoitusta tarvitsevista 65 prosenttia oli saanut rahoitusta, kun taas 35 prosenttia ei ollut hakenut tai saanut rahoitusta, vaikka olisi sitä tarvinnut. Näille rahoitusrajoitteita kohdanneille yrityksille myönnettiin lainaa yhteensä noin 3,5 miljoonaa euroa.

Taulukko 2 Ulkopuolisen rahoituksen tarve viimeisen 12 kk aikana päätoimialoittain.⁶

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	10 %	5 %	19 %	8 %	10 %
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	8 %	13 %	7 %	8 %	8 %
Kyllä, ja saanut rahoitusta	34 %	47 %	29 %	34 %	34 %
Ei ole ollut tarvetta	48 %	35 %	45 %	51 %	48 %

Rahoitusrajoittuneisuuden osuus vaihtelee eri toimialoilla toimivien ja eri kokoisten yritysten välillä. Lisäksi eroja on siinä, kuinka suurella osalla yrityksistä on ylipäättään ollut tarvetta hakea ulkopuolista rahoitusta.

Toimialoista *kuljetus-, majoitus- ja ravitsemusaloilla* ulkopuolisia rahoitustarpeita on ollut selkeästi vähiten, vain 30 prosentilla yrityksistä on ollut ulkopuolisen rahoituksen tarvetta viimeisen vuoden aikana. Rahoitusrajoitteisten osuus ulkopuolista rahoitusta tarvitsevista (46 %) on kuitenkin tällä toimialalla keskimääräistä korkeampi. *Rakennusalalla* rahoitusta tarvitsevista rahoitusrajoitteisten osuus on vielä hieman suurempi, 48 prosenttia. Eniten ulkopuolisen rahoituksen tarpeita raportoi *viestintä- ja IT-palvelualoilla* toimivat yritykset, joista hieman yli 70 prosenttia kertoo tarvitseensa ulkopuolista rahoitusta viimeisen vuoden aikana. Rahoitusrajoitteisten osuus rahoitusta tarvitsevista (39 %) on hieman keskimääräistä korkeampi. Rahoitusta tarvitsevista rahoitusrajoitteisten osuus on pienin teollisuuden (28 %) ja liike-elämän palveluiden (28 %) aloilla.

⁵ Lainan hinnoittelussa korko oli kuuden kuukauden euribor lisättynä 4,5 prosentin marginaalilla. Lainasta perittiin myös 1,5 prosentin toimitusmaksu noston yhteydessä.

⁶ Joissakin vastauksissa yritys on valinnut kyselyssä useamman rahoitustarvetta kuvaavan vaihtoehdon. Näissä tapauksissa yritys on luokiteltu valinnoista rahoitusrajoitteisimman vaihtoehdon mukaan. Luokittelutavan muuttaminen ei vaikuta tuloksiin olennaisesti.

Taulukko 3 Ulkopuolisen rahoituksen tarve viimeisen 12 kk:n aikana henkilöstömäärän, liikevaihdon ja iän mukaan.

	Henkilöstömäärä				
	1 henkilö	2–4 henkilöä	5–9 henkilöä		
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	10 %	11 %	6 %		
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	9 %	8 %	8 %		
Kyllä, ja saanut rahoitusta	27 %	38 %	41 %		
Ei ole ollut tarvetta	54 %	44 %	45 %		
	Liikevaihto				
	Alle 200 t €	200–499 t €	599–999 t €	1+ milj. €	
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	13 %	8 %	7 %	3 %	
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	9 %	8 %	7 %	9 %	
Kyllä, ja saanut rahoitusta	30 %	36 %	37 %	47 %	
Ei ole ollut tarvetta	49 %	49 %	50 %	41 %	
	Yrityksen ikäryhmä				
	Alle vuosi	1–5 vuotta	6–10 vuotta	11–15 vuotta	Yli 15 vuotta
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	25 %	13 %	8 %	2 %	8 %
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	0 %	9 %	7 %	12 %	7 %
Kyllä, ja saanut rahoitusta	25 %	33 %	32 %	37 %	35 %
Ei ole ollut tarvetta	50 %	46 %	53 %	50 %	49 %

Rahoitusrajoittuneisuus on yleisempää pienimmillä yrityksillä ml. yksinyrittäjillä sekä alle 200 000 vuosiliikevaihdon yrityksillä, kuin suuremmilla yrityksillä. Yksinyrittäjistä 41 prosenttia ulkopuolista rahoitusta tarvinneista ei sitä ole saanut tai hakenut. Alle 200 000 euron vuosiliikevaihdon yrityksistä vastaava osuus on 42 prosenttia. Rahoitusrajoitteisten osuus pienenee liikevaihdon tai henkilöstömäärän kasvaessa. Myös lainaa saaneilla nuoremmilla yrityksillä rahoitusrajoitteisuus on ollut yleisempää kuin vanhemmilla yrityksillä. Lainaa saaneista alle vuoden ikäisiä yrityksiä peräti puolet on rahoitusrajoitteisia, joskin otoksessa tällaisia yrityksiä oli vain neljä kappaletta. Kaikki nämä yritykset olivat hakenneet rahoitusta, mutta eivät sitä saaneet. Rahoitusta tarvinneiden osuus ei merkittävästi vaihtelee ikäryhmien välillä. 1–5 vuoden ikäisistä yrityksistä 40 prosenttia on rahoitusrajoitteisia ja sitä vanhemmissa yrityksissä rahoitusrajoitteisten osuus on noin 30 prosenttia.

Taulukko 4 Ulkopuolisen rahoituksen tarve viimeisen 12 kk:n aikana kasvu- ja kansainvälistymistavoitteiden mukaan.

	Kasvutavoite		
	Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	Pyrimme säilyttämään asemamme (vaatii kasvua)
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	11 %	10 %	0 %
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	10 %	8 %	0 %
Kyllä, ja saanut rahoitusta	39 %	25 %	31 %
Ei ole ollut tarvetta	40 %	58 %	69 %
	Kansainvälistymistavoite		
	On kansainvälistymistavoitteita	Ei kansainvälistymistavoitteita	
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	12 %	6 %	
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	10 %	5 %	
Kyllä, ja saanut rahoitusta	40 %	25 %	
Ei ole ollut tarvetta	38 %	64 %	

Kasvuhakuisimmilla ja kansainvälistymistavoitteisilla yrityksillä on ollut enemmän rahoitustarpeita, kuin maltillisempaan kasvuun pyrkivillä yrityksillä. Rahoitusrajoitteisten osuus rahoitusta tarvinneista on kuitenkin pienempi voimakkaasti kasvuhakuisilla (35 %) kuin mahdollisuuksien mukaan kasvuun pyrkivillä (42 %). Asemansa säilyttämiseen pyrkivistä vain 31 prosenttia ilmoitti tarvinneensa ulkopuolista rahoitusta viimeisen 12 kuukauden aikana ja heistä kaikki olivat sitä saaneet. Kansainvälistymistä tavoittelevilla yrityksillä ulkopuolisen rahoituksen tarve on yleisempää kuin niillä yrityksillä, jotka eivät tähtää kansainvälisille markkinoille. Myös rahoitusrajoitteisuus on yleisempää kansainvälistymistä tavoittelevissa yrityksissä (35 %) verrattuna muihin yrityksiin (31 %).

Taulukko 5 Ulkopuolisen rahoituksen tarve viimeisen 12 kk:n aikana velkamäärän mukaan.

	Ei velkaa	1–10 t €	11–50 t €	51–100 t €	Yli 100 t €
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	9 %	9 %	8 %	11 %	11 %
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	8 %	22 %	8 %	4 %	2 %
Kyllä, ja saanut rahoitusta	12 %	22 %	40 %	44 %	57 %
Ei ole ollut tarvetta	71 %	47 %	44 %	40 %	30 %

Ulkopuolisen rahoituksen tarve on ollut vähäisintä niillä yrityksillä, joilla ei ole aikaisempaa velkaa. Toisaalta velattomilla yrityksillä rahoitusrajoitteisten osuus rahoitusta tarvinneista on jopa 60 prosenttia. Toisin sanoin tutkimuksessa havaitaan ensimmäisen lainan olevan pullonkaula tietyille yrityspopulaatiolle.

Rahoitusrajoitteisten osuus rahoitusta tarvinneista on lähes yhtä korkea myös niillä yrityksillä, joilla on velkaa enintään 10 000 euroa. Heistä rahoitusrajoitteisia on 58 prosenttia. Rahoitusrajoitteisten osuus pienenee, mitä enemmän velkaa yrityksellä on. Tämä heijastelee muiden tekijöiden ohella informaation leviämistä, kun rahoittaja oppii tuntemaan asiakasta paremmin yhteistyön kautta. Heistä, joilla velkaa on yli 10 000 euroa, mutta enintään 50 000 euroa, rahoitusrajoitteisia on 29 prosenttia. Yrityksillä, joilla on velkaa yli 100 000 euroa, rahoitusrajoitteisten osuus on enää 20 prosenttia, vaikka rahoitusta tarvinneita on suhteellisesti eniten.

Yrityksen iän ja rahoitusrajoitteisuuden yhteys

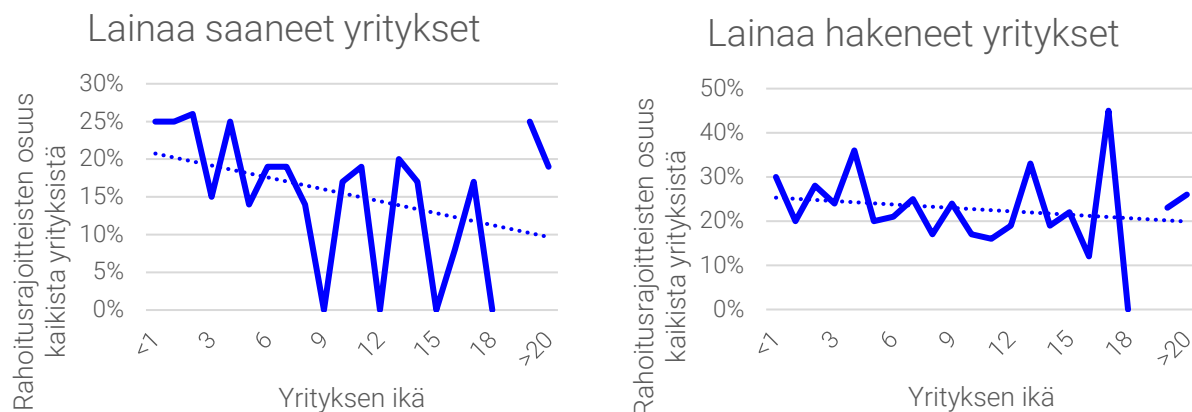
Tässä osiossa tarkastellaan, miten yrityksen ikä liittyy rahoitusrajoitteisuuteen mikroyrityslainaa hakeneiden ja saaneiden yritysten joukossa. Taulukossa 6 esitetään rahoitusrajoitteisten yritysten osuus ikävuosittain sekä lainaa saaneiden että hakeneiden yritysten keskuudessa. Rahoitusrajoitteisiksi määritellään yritykset, jotka olisivat tarvinneet ulkopuolista rahoitusta viimeisen 12 kuukauden aikana, mutta eivät sitä saaneet tai hakeneet. Osuudet on laskettu suhteessa kaikkiin yrityksiin, ei vain niihin, jotka ilmoittivat rahoitustarpeen. Tiedot on havainnollistettu myös kuviossa 6, jossa on mukana trendiviivat ikäkohtaisen kehityksen hahmottamiseksi.

Taulukko 6 Rahoitusrajoitteisten osuus kaikista yrityksistä ikävuosittain.

Yrityksen ikä	Rahoitusrajoitteisten osuus kaikista lainaa saaneista yrityksistä	Rahoitusrajoitteisten osuus kaikista hakeneista yrityksistä
Alle vuoden	25 %	30 %
1 vuosi	25 %	20 %
2 vuotta	26 %	28 %
3 vuotta	15 %	24 %
4 vuotta	25 %	36 %
5 vuotta	14 %	20 %
6 vuotta	19 %	21 %
7 vuotta	19 %	25 %
8 vuotta	14 %	17 %
9 vuotta	0 %	24 %
10 vuotta	17 %	17 %
11 vuotta	19 %	16 %
12 vuotta	0 %	19 %
13 vuotta	20 %	33 %
14 vuotta	17 %	19 %
15 vuotta	0 %	22 %
16 vuotta	8 %	12 %
17 vuotta	17 %	45 %
18 vuotta	0 %	0 %
19 vuotta ⁷	...	...
20 vuotta	25 %	23 %
Yli 20 vuotta	19 %	26 %

⁷ Tietoja ei näytetä vähäisen yritysmäärän takia.

Kuvio 6 Rahoitusrajoitteisten osuus kaikista yrityksistä yrityksen ikävuosittain.

Yrityksen iän yhteyttä rahoitusrajoitteisuuteen tutkitaan tarkemmin logistisella regressiolla, koska selitettävä muuttuja on binäärinen: yritys joko koki rahoitusrajoitteita tai ei. Logit-mallin avulla arvioidaan, kuinka yrityksen ikä vaikuttaa todennäköisyyteen joutua rahoitusrajoitteiseksi. Malli mahdollistaa sen testaamisen, onko iällä tilastollisesti merkitsevä vaikutus rahoitusrajoitteisuuden todennäköisyyteen, ja antaa arvion vaikutuksen suunnasta ja voimakkuudesta.

Analyysissa käytetään kahta mallia. Ensimmäisessä mallissa selittäjänä on yrityksen ikä lineaarisessa muodossa. Toisessa mallissa mukana on myös iän neliötermi, joka mahdollistaa epälineaarisen yhteyden tarkastelun. Tämä tarkoittaa, että iän vaikutus voi vaihdella yrityksen elinkaaren eri vaiheissa.

Rahoitusrajoitteisuuden todennäköisyys voi esimerkiksi ensin pienentyä yrityksen vanhetessa, mutta kääntyä jälleen kasvuun myöhemmin vanhemmissa yrityksissä. Tällöin yhteys olisi U-muotoinen.

Logistisen regressioanalyysin perusteella yrityksen iällä ei havaita tilastollisesti merkitsevää yhteyttä rahoitusrajoitteisuuteen, kun tarkastellaan kaikkia mikroyrityslainaa hakeneita yrityksiä. Kummassakaan mallissa – lineaarisessa tai epälineaarisisessa – ikäkertoimet eivät ole tilastollisesti merkitseviä ($p > 0,1$), ja todennäköisyysuhteet (*odds ratio*) ovat lähellä yhtä. Tämä viittaa siihen, että yrityksen iällä ei ole tilastollisesti erottuvaa vaikutusta rahoitusrajoitteisuuden todennäköisyyteen kaikkien lainaa hakeneiden yritysten keskuudessa.

Sen sijaan lainaa saaneiden yritysten joukossa havaitaan heikosti tilastollisesti merkitsevä yhteys mallissa, jossa mukana on sekä ikä että iän neliötermi. Lineaarisisessa mallissa iän kerroin ei ole merkitsevä, mutta epälineaarisisessa mallissa iän kerroin on negatiivinen ($-0,078$; $p < 0,05$) ja iän neliötermi positiivinen ($0,002$; $p < 0,1$). Tämä viittaa lievään U-muotoiseen yhteyteen: rahoitusrajoitteisuuden todennäköisyys pienenee yrityksen vanhetessa, saavuttaa minimin noin 20 vuoden iässä, ja alkaa sen jälkeen loivasti kasvaa. Mallin keskimääräinen marginaalivaikutus (AME) iälle on $-0,0063$ ($p < 0,1$), eli yhden vuoden lisäys yrityksen iässä liittyy keskimäärin noin 0,63 prosenttiyksikön laskuun rahoitusrajoitteisuuden todennäköisyydessä. Marginaalivaikutus ei kuitenkaan ole vakio, vaan vaihtelee yrityksen iän mukaan.

Tässä alaluvussa esitetty tarkastelu on luonteeltaan korrelatiivinen. Kahden muuttujan logit-analyysin perusteella ei voida tehdä vahvoja kausaalisia johtopäätöksiä yrityksen iän vaikutuksesta rahoitusrajoitteisuuteen. Pitkittäisaineisto ja laajempi joukko kontrollimuuttujia – kuten yrityksen koko, kannattavuus, vakuudet tai toimiala – voisivat tuoda analyysiin merkittävää lisäarvoa. Näiden puuttuessa tulokset on syytä tulkita varovaisesti.

Tästä huolimatta analyysi tuottaa viitteellistä evidenssiä siitä, että yrityksen iällä saattaa olla yhteys rahoitusrajoitteisuuteen, erityisesti lainaa saaneiden yritysten joukossa. Havaittu tilastollisesti merkitsevä

korrelaatio tukee yleistä havaintoa siitä, että nuorilla yrityksillä on keskimäärin enemmän vaikeuksia saada ulkopuolista rahoitusta kuin vanhemmilla yrityksillä.

Taulukko 7 Logit-malli rahoitusrajoitteisuudelle lainaa hakeneissa ja saaneissa yrityksissä (keskivirheet suluissa).

Muuttuja	Lainaa hakeneet yritykset			
	Ikä		Ikä + Ikä ²	
	Kerroin	Odds ratio	Kerroin	Odds ratio
Vakio	-1,153*** (0,119)	0,316*** (0,037)	-1,022*** (0,150)	0,360*** (0,054)
Ikä	-0,003 (0,009)	0,997 (0,009)	-0,037 (0,026)	0,963 (0,025)
Ikä ²			0,001 (0,001)	1,001 (0,001)
Havainnot	759	750	750	759
Log-tod.	-413,346	-412,397	-413,346	-412,397
F	0,130	0,130	1,024	1,024

Muuttuja	Lainaa saaneet yritykset			
	Ikä		Ikä + Ikä ²	
	Kerroin	Odds ratio	Kerroin	Odds ratio
Vakio	-1,402*** (0,177)	0,246*** (0,043)	-1,140*** (0,223)	0,320*** (0,071)
Ikä	-0,012 (0,014)	0,988 (0,014)	-0,078* (0,039)	0,925* (0,036)
Ikä ²			0,002+ (0,001)	1,002+ (0,001)
Havainnot	434	434	434	434
Log-tod.	-203,986	-203,986	-202,340	-202,340
F	0,799	0,799	2,040	2,040

+p < 0.1, * p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Rahoitusrajoitteiden vaikutus hankkeisiin

Lainaa hakeneilta kysyttiin myös, onko rahoituksen saatavuus tai sen ehdot vaikeuttanut jonkun yrityksen hankkeen toteutumista viimeisen 12 kuukauden aikana. Kaikista myöntävän lainapäätöksen saaneista 38 prosenttia raportoi, että rahoituksen heikko saatavuus on johtanut siihen, että jokin hanke on siirtynyt toteutettavaksi myöhemmin, hanke on toteutunut osittain tai hanke ei ole toteutunut ollenkaan. Kaikista lainaa saaneista 10 prosenttia kertoi, että rahoituksen saantivaikeudet ovat johtaneet siihen, että hanke ei ole toteutunut ollenkaan.⁸

Taulukko 8 Ulkopuolisen rahoituksen tarve ja rahoituksen saannin vaikutus hankkeisiin viimeisen 12 kk aikana.

		Rahoituksen saannin tai ehtojen vaikutus hankkeen toteutumiseen				
		Ei vaikutusta	Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	Kyllä, hanke toteutui osittain	Kyllä, hanke ei toteutunut	Yhteensä
Ulkopuolisen rahoituksen tarve	Ei ole ollut tarvetta	85 %	11 %	1 %	3 %	100 %
	Kyllä, olemme saaneet	53 %	19 %	15 %	12 %	100 %
	Kyllä, mutta emme ole hakeneet	22 %	56 %	0 %	22 %	100 %
	Kyllä, mutta emme ole saaneet	15 %	44 %	15 %	27 %	100 %

⁸ Joissakin vastauksissa yritys on valinnut useamman hankevaikeuksia kuvaavan vaihtoehdon. Näissä tapauksissa yritys on luokiteltu sen vaihtoehdon mukaan, jossa rahoituksen saanti tai sen ehdot ovat vaikeuttaneet hankkeen toteutumista eniten. Luokittelutavan muuttaminen ei vaikuta tuloksiin olennaisesti.

		Rahoituksen saannin tai ehtojen vaikutus hankkeen toteutumiseen				
		Ei vaikutusta	Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	Kyllä, hanke toteutui osittain	Kyllä, hanke ei toteutunut	Yhteensä
Ulkopuolisen rahoituksen tarve	Ei ole ollut tarvetta	41 %	5 %	0 %	1 %	47 %
	Kyllä, olemme saaneet	18 %	7 %	5 %	4 %	34 %
	Kyllä, mutta emme ole hakeneet	2 %	5 %	0 %	2 %	9 %
	Kyllä, mutta emme ole saaneet	1 %	4 %	1 %	3 %	9 %
	Yhteensä	62 %	21 %	6 %	10 %	100 %

Rahoitusrajoittuneisuus on vahvasti yhteydessä haasteisiin hankkeiden toteutumisessa.

Rahoitusrajoitteisista yrityksistä peräti 82 prosenttia kertoi, että rahoituksen saanti tai sen ehdot ovat vaikuttaneet jonkin hankkeen toteutumiseen joko estäen hankkeen toteutumisen kokonaan, siirtäen toteutusta myöhempään tai rajoittaen hankkeen laajuutta. Niistäkin yrityksistä, jotka olivat saaneet rahoitusta tai eivät sitä ilmoittaneet tarvitsevansa, 28 prosenttia koki, että rahoituksen saanti tai sen ehdot on vaikeuttanut jonkin hankkeen toteuttamista.

Taulukko 9 Rahoituksen saannin vaikutus hankkeisiin viimeisen 12 kk aikana toimialoittain.

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Kyllä, hanke ei toteutunut	10 %	8 %	12 %	11 %	10 %
Kyllä, hanke toteutui osittain	7 %	10 %	7 %	10 %	5 %
Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	21 %	22 %	24 %	20 %	20 %
Ei vaikutusta	62 %	60 %	56 %	59 %	65 %

Kaikista yrityksistä 38 prosenttia raportoi, että rahoituksen saaminen tai sen ehdot ovat vaikeuttaneet jonkun yrityksen hankkeen toteuttamista. Useimmiten rahoitusrajoitteet ovat vaikeuttaneet hankkeiden toteuttamista viestintä- ja it-palvelu-, rakentamisen-, ja teollisuuden toimialoilla. Viestintä- ja it-palvelualojen yrityksistä 47 prosenttia raportoi, että rahoituksen saatavuus on vaikuttanut jonkin hankkeen toteutumiseen. Toisaalta tämän toimialan yrityksillä toteutumattomien hankkeiden osuus kaikista hankevaikeuksista on pieni. Teollisuuden, rakentamisen ja kaupan toimialoilla 40–44 prosentilla rahoituksen saaminen on vaikeuttanut jonkin hankkeen toteuttamista.

Taulukko 10 Rahoituksen saannin vaikutus hankkeisiin viimeisen 12 kk:n aikana henkilöstömäärän, liikevaihdon ja iän mukaan.

	Henkilöstömäärä				
	1 henkilö	2–4 henkilöä	5–9 henkilöä		
Kyllä, hanke ei toteutunut	8 %	10 %	17 %		
Kyllä, hanke toteutui osittain	6 %	9 %	6 %		
Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	18 %	22 %	23 %		
Ei vaikutusta	68 %	60 %	55 %		
	Liikevaihto				
	Alle 200 t €	200–499 t €	599–999 t €	1+ milj. €	
Kyllä, hanke ei toteutunut	9 %	9 %	13 %	12 %	
Kyllä, hanke toteutui osittain	6 %	8 %	8 %	9 %	
Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	19 %	22 %	24 %	19 %	
Ei vaikutusta	66 %	62 %	55 %	59 %	
	Yrityksen ikä				
	Alle vuosi	1–5 vuotta	6–10 vuotta	11–15 vuotta	Yli 15 vuotta
Kyllä, hanke ei toteutunut	0 %	10 %	6 %	12 %	13 %
Kyllä, hanke toteutui osittain	25 %	9 %	7 %	4 %	4 %
Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	25 %	18 %	23 %	26 %	21 %
Ei vaikutusta	50 %	63 %	64 %	58 %	62 %

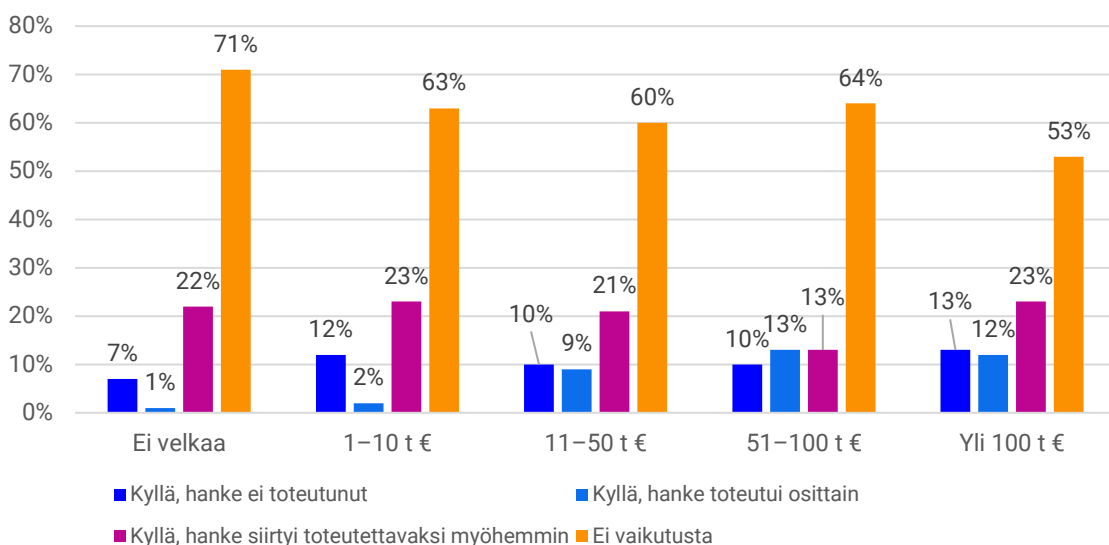
Toisin kuin rahoitusrajoitteisten osuus, hankevaikeuksia kokeneiden yritysten osuus ei pienene yrityskoon kasvaessa henkilöstömäärällä eikä liikevaihdon mitattuna. Päinvastoin suuremmissa yrityksissä rahoituksen saanti tai sen ehdot ovat useammin vaikeuttaneet jonkin hankkeen toteutumista. Yksinyrittäjistä 32 prosenttia raportoi, että rahoituksen saanti on vaikeuttanut jonkin hankkeen toteuttamista. Osuus nousee 40 prosenttiin 2–4 henkilön yrityksissä ja 45 prosenttiin 5–9 henkilön yrityksissä. Liikevaihdon mukaan tarkasteltuna hankevaikeuksia raportoi 34 prosenttia pienimmän kokoluokan yrityksistä, 38 prosenttia 200–499 tuhannen euron liikevaihdon yrityksistä ja 45 prosenttia 500–999 tuhannen euron yrityksistä. Lisäksi suurimmissa yrityksissä toteutumattomien hankkeiden osuus kaikista hankevaikeuksista on suurin.

Taulukko 11 Rahoituksen saannin vaikutus hankkeisiin viimeisen 12 kk:n aikana kasvu- ja kansainvälistymistavoitteiden mukaan.

	Kasvutavoitteittain		
	Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	Pyrimme säilyttämään asemamme (vaatii kasvua)
Kyllä, hanke ei toteutunut	11 %	9 %	12 %
Kyllä, hanke toteutui osittain	8 %	5 %	6 %
Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	23 %	16 %	19 %
Ei vaikutusta	58 %	70 %	62 %
	Kansainvälistymistavoitteittain		
	On kansainvälistymistavoitteita	Ei kansainvälistymistavoitteita	
Kyllä, hanke ei toteutunut	12 %	7 %	
Kyllä, hanke toteutui osittain	7 %	7 %	
Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	26 %	13 %	
Ei vaikutusta	55 %	74 %	

Rahoituksen ehtojen ja saannin vaikutus hankkeiden toteutumiseen korostuu samoissa voimakkaaseen kasvuun ja kansainvälistymiseen tavoittelevissa yritysryhmissä, joissa myös rahoitusrajoitteisten osuus on suurempi. Voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksellä 42 prosentilla rahoituksen saanti tai sen ehdot ovat vaikuttaneet jonkin hankkeen toteutumiseen. Mahdollisuuksien mukaan kasvavilla tämä osuus on 30 prosenttia ja asemansa säilyttämiseen pyrkivillä 38 prosenttia. Kansainvälistymistä tavoittelevilla yrityksillä puolestaan vastaava osuus on 45 prosenttia, kun muilla yrityksillä se on 26 prosenttia.

Kuvio 7 Rahoituksen saannin vaikutus hankkeisiin viimeisen 12 kk:n aikana velkamäärän mukaan.

Kuvio 7 osoittaa, että rahoituksen saatavuuden vaikutus hankkeiden toteutumiseen vaihtelee yrityksen velkamäärän mukaan. Yrityksillä, joilla ei ole velkaa, rahoitusrajoitteet johtivat hankkeen peruuntumiseen 7 prosentissa tapauksista, kun taas yli 100 000 euron velkamäärän yrityksissä vastaava osuus oli 13

prosenttia. Osittain toteutuneiden hankkeiden osuus kasvaa selvästi velkamäärän myötä: velattomilla yrityksillä osuus on vain 1 prosentti, mutta yli 100 000 euron velkamäärän yrityksissä jo 12 prosenttia.

Hankkeiden siirtyminen myöhemmäksi on yleistä kaikissa velkaryhmissä. Kokonaisuutena velattomissa yrityksissä 71 prosentilla rahoituksen saanti ei vaikuttanut hankkeiden toteutumiseen, kun taas velkaisimmissa yrityksissä osuus oli 53 prosenttia. Tämä viittaa siihen, että suurempi velkamäärä lisää todennäköisyyttä, että rahoituksen ehdot tai saatavuus vaikuttavat hankkeiden toteutumiseen.

Mikroyrityslainan syrjäytysvaikutus

Yksityisen rahoituksen syrjäytyminen

Lainaa hakeneilta yrityksiltä kysyttiin, hakisivatko ne rahoitusta muualta, jos Finnvera ei myönnä lainaa. Yritykset saivat valita useita vaihtoehtoja. Lainaa saaneista yrityksistä 68 prosenttia ilmoitti aikovansa hakea rahoitusta muualta, mikäli Finnvera ei rahoita hanketta. Näistä yrityksistä 46 prosenttia hakisi rahoitusta pankista, 26 prosenttia muusta rahoituslaitoksesta ja 27 prosenttia yksityiseltä sijoittajalta. Yhteensä 76 prosenttia näistä yrityksistä suuntaisi hakemuksensa yksityiselle sektorille (pankki, muu rahoituslaitos tai yksityinen sijoittaja), mikä vastaa 51 prosenttia kaikista lainaa hakeneista yrityksistä.

Lisäksi 17 prosenttia muun rahoituksen hakemista suunnittelevista yrityksistä hakisi rahoitusta Business Finlandilta ja yhtä suuri osuus ELY-keskukselta. Tämä tarkoittaa, että julkisia rahoituslähteitä harkitsee yhteensä 28 prosenttia muun rahoituksen hakijoista, mikä vastaa 19 prosenttia kaikista lainaa saaneista yrityksistä.

Taulukko 12 Yritysten aiotut toimenpiteet, jos Finnvera ei myönnä lainaa.

Jos Finnvera ei myönnä teille lainaa, mitä teette? (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja)	Osuus yrityksistä
Emme hae rahoitusta mistään ja jätämme hankkeen toteuttamatta	32 %
Haemme rahoitusta hankkeelle pankista	32 %
Haemme rahoitusta hankkeelle muusta rahoitusyhtiöstä kuin pankista	19 %
Haemme rahoitusta hankkeelle yksityiseltä henkilösijoittajalta	19 %
Haemme hankkeelle rahoitusta Business Finlandilta	12 %
Haemme hankkeelle rahoitusta ELY-keskukselta	12 %

Niistä yrityksistä, joille lainaa myönnettiin, 32 prosenttia kertoi, että hanke olisi jäänyt kokonaan toteutumatta ilman Finnveran myöntävää lainapäätöstä. Hankkeisiin, jotka muuten olisi jätetty toteuttamatta, myönnettiin mikroyrityslainaa yhteensä noin 6,1 miljoonaa euroa.

Merkittävä osa, 51 prosenttia yrityksistä, ilmoitti hakevansa yksityiseltä sektorilta rahoitusta, mikäli rahoitus ei Finnverasta onnistu. Jos kaikki yritykset olisivat saaneet rahoitusta, Finnveran myöntämä rahoitus olisi syrjäyttänyt arviolta 9,6 miljoonaa euroa yksityistä rahoitusta. Tämä oletus on kuitenkin todennäköisesti liian vahva, sillä merkittävä osa yrityksistä ei olisi saanut rahoitusta yksityiseltä sektorilta. On vaikea arvioida tarkkaa syrjäytysvaikutusta, mutta rahoitusrajoitteisuuden perusteella voidaan olettaa, että noin puolet yrityksistä olisi saanut rahoitusta myös yksityiseltä puolelta.

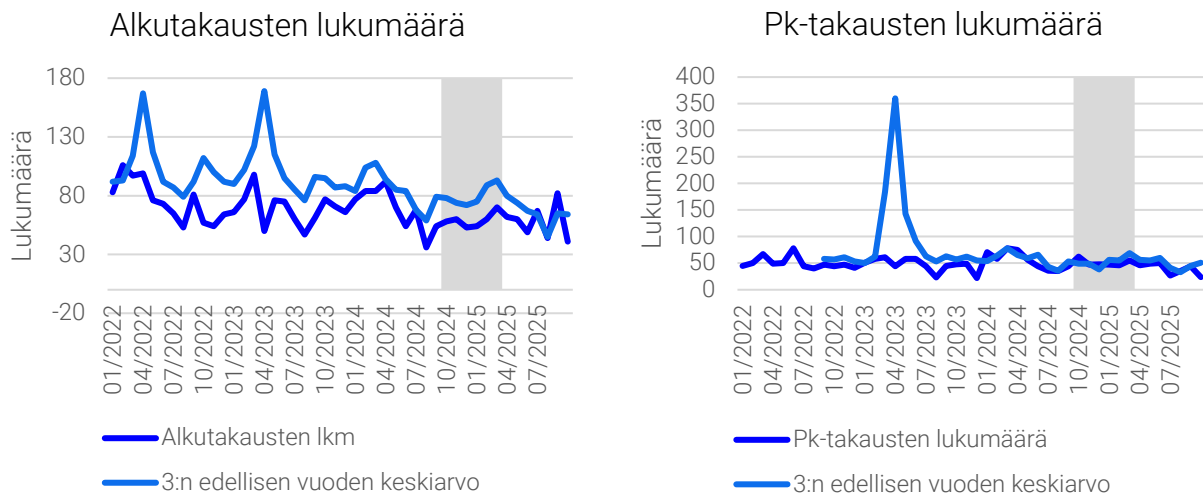
Edellä mainittuja lukuja voi pitää karkeina ja viitteellisinä indikaattoreina lisäarvon ja syrjäytymisvaikutuksen mittaluokasta. Toisin sanoin kyselyn perusteella Finnveran tuottama lisäarvo rahoituksella mitattuna oli noin 10 miljoonaa euroa. Pelkästään kyselyn perusteella on toki vaikea täsmällisesti sanoa, kuinka iso osa tästä rahasummasta tuotti aidosti arvonlisää verrattuna tilanteeseen, että Finnvera ei olisi myöntänyt rahoitusta.

Finnveran oman rahoituksen syrjäytyminen

Mikäli pilotti olisi aiheuttanut merkittävää syrjäytysvaikutusta, näkyisi se todennäköisesti myös Finnveran omassa rahoituksessa. Erityisesti alkutakaus ja pk-takaus ovat Finnveran nykyisiä rahoitusinstrumentteja, jossa syrjäytymisvaikutus olisi voitu havaita. Kuvioihin alle on piirretty alku- ja pk-takausten myöntömäärät

1/2021–6/2025. Silmämääräisesti mahdollista syrjäytysvaikutusta on vaikea erottaa. Toisaalta molemmissa rahoitustuotteissa on merkittävää ajallista vaihtelua, mikä vaikeuttaa kuvioiden tulkintaa.

Kuvio 8 Myönnetyt alkutakausten ja pk-takausten lukumäärät verrattuna saman kuukauden viimeisen kolmen vuoden keskiarvoon. Mikroyrityslainan haku aika on merkitty kuvioihin harmaalla.

Tarkastellaan syrjäytysvaikutusta vielä yksinkertaisen tilastollisen mallin avulla, jossa alku- ja pk-takauksen kuukausittain myönnettyä euromäärää selitetään mikroyrityslainan euromäärällä (syrjäytysvaikutus), interventiodummyllä (tasomuutos intervention aikana) sekä kuukausidummyillä (kausivaihtelu).

Mallien tulokset osoittavat, että mikroyrityslainan euromäärän vaikutus alku- ja pk-takauksen myönnettyihin euromääriin on negatiivinen sekä taso- että logaritmisissa malleissa. Kertoimet ovat kuitenkin pieniä ja hyvin kaukana tilastollisesta merkitsevyydestä (p-arvot 0,24–0,82), joten vaikutusta ei voida pitää luotettavana. Interventiojakson dummy on kaikissa malleissa positiivinen, mikä viittaa tasomuutokseen intervention aikana, mutta myöskään nämä arviot eivät ole tilastollisesti merkitseviä ($p > 0,4$). Selitysasteet (R^2) vaihtelevat välillä 0,20–0,30, mikä kertoo mallien rajallisesta selitysvoimasta.

Aineiston ja edellä esitetyn analyysin perusteella ei ole näyttöä tilastollisesti merkitsevästä syrjäytysvaikutuksesta eikä intervention vaikutuksesta Finnveran muuhun rahoitukseen. Aineiston rajallisuuden ja mallin yksinkertaisuuden vuoksi tuloksia tulee tulkita varoen.

*Taulukko 13 Mikroyrityslainan syrjäytysvaikutus (keskivirheet suluissa).**

Muuttuja	Alkutaka+pk-taka	log(Alkutaka+pk-taka)	log(Pk-taka)	log(Alkutaka)
log(Mikroyrityslaina)		-0,267 (0,352)	-0,360 (0,433)	-0,055 (0,243)
Mikroyrityslaina (taso)	-2,733 (2,436)			
Interventiojakso	3 930 684 (6 611 639)	3,772 (5,135)	5,303 (6,309)	0,461 (3,543)
Havainnot	70	70	70	78
R ²	0,203	0,258	0,251	0,299
Adj. R ²	0,018	0,086	0,077	0,156

* Malleissa mukana vakio ja kuukausi-dummyt.

Mikroyrityslainan vaikutus yritysten talouteen

Vaikuttavuuden tilastollinen arviointi käsillä olevan kaltaisessa pilotissa on haastavaa johtuen useista tekijöistä. Lainaa hakeneiden yritysten joukko ei ole satunnaisesti valikoitu, vaan tietynlaiset yritykset kysyvät rahoitusta juuri tässä ajan hetkessä. On siten vaikea erottaa missä määrin yritysten kehitys on seurausta yksittäisiin yrityksiin sitoutuneista tekijöistä ja toisaalta missä määrin vaikutuksia ajaa rahoituksen helpompi saatavuus.

Lisäksi perustavanlaatuinen haaste on aineiston saatavuus. Mikroyrityslaina oli saatavilla lokakuusta 2024 maaliskuuhun 2025, eli yritysten tilinpäätöstiedot vuodelta 2025 eivät ole vielä saatavilla. Toisaalta vuoden 2024 lopussa rahoitusta saaneet yritykset ovat saattaneet tehdä itse investoinnin vuoden 2025 puolella, jolloin vuoden 2024 tilinpäätöstieto ei välttämättä anna hyödyllistä tietoa rahoituksen vaikutuksista. Esimerkiksi uuden työntekijän rekrytointi saattaa olla aikaa vievä projekti. Myös investoinnin saaminen tuottavaan käyttöön saattaa ottaa aikaa ja siten näkyisi vasta myöhemmissä tilinpäätöksissä.

Lisäksi vaikutusarvioinnissa tärkeän verrokkiryhmän määrittäminen vaillinaisella aineistolla on haastava tehtävä. Ilman luotettavaa verrokkiryhmää on määrällisestä vaikuttavuudesta vaikea sanoa paljoakaan. Verrokkiryhmän tärkeä tehtävä on kertoa, mitä kohderyhmälle olisi tapahtunut ilman interventiota. Onhan mahdollista, että yritys olisi saanut lainaa ilman Finnveran mikroyrityslainapilottia. Mahdollista on myös, että rahoituksen avulla tehty investointi ei tuota yrityksen tekemän alustavan arvion verran kasvua.

Edellä mainitut vaikeudet huomioiden tässä luvussa ”tehdään se mitä voidaan” hyödyntäen tietoja kyselyistä sekä saatavilla olleista vuoden 2024 tilinpäätöksistä.

Vaikuttavuus kyselyyn perustuen

Lainahakemuksen yhteydessä täytetyssä kyselyssä 99 prosenttia lainaa saaneista yrityksistä kertoi, että hankkeen suunnitellut toimenpiteet tulevat kasvattamaan yrityksen liikevaihtoa seuraavan vuoden aikana. 90 prosenttia yrityksistä puolestaan ilmoitti, että yrityksen henkilöstömäärä kasvaa suunniteltujen toimenpiteiden myötä.

Lainahakemuksen yhteydessä teetetyn arviointilomakkeen lisäksi rahoitushakemuksen käsittelyn ja Finnveran tekemän yritystutkimuksen yhteydessä on arvioitu lainalla rahoitettavien hankkeiden tarkempia työllisyysvaikutuksia. Näiden tietojen perusteella 73 prosentissa lainaa saaneista yrityksistä rahoitettava hanke luo vähintään yhden uuden pysyvän kokoaikaisen työpaikan. Mikroyrityslainalla rahoitettavien hankkeiden arvioitiin myötävaikuttavan yhteensä 499 uuteen kokoaikaiseen työpaikkaa ja auttavan säilyttämään 80 kokoaikaista työpaikkaa. Keskimäärin tämä tarkoittaa yhtä uutta työpaikkaa per lainaa saanut yritys, mikä on huomattavan paljon huomioiden rahoitusta hakeneiden yritysten koko sekä tieto siitä, että läheskään kaikki hankkeet eivät kohdistuneet suoraan uuden työntekijän palkkaamiseen.

Mikroyrityslainalla rahoitettujen hankkeiden luomien uusien työpaikkojen kustannuksia julkiselle sektorille voidaan arvioida luottotappioiden kautta. Rahoitettujen hankkeiden on arvioitu luovan yhteensä 499 uutta työpaikkaa. Lainaa myönnettiin yhteensä noin 19,2 miljoonaa euroa, jolloin Finnveran myöntämän lainan määrä yhtä uutta työntekijää kohden on keskimäärin 38 500 euroa. Finnveran kotimaan rahoituksen luottotappioaste on noin 2,5 prosenttia, mutta mikroyritysten volatiliiteetin huomioimiseksi laskelmassa käytetään ylöspäin pyöristettyä 3 prosentin luottotappioastetta. Näin arvioitu luottotappio on 1 155 euroa per uusi työntekijä. Finnvera kattaa puolet koituvista luottotappioista ja valtio rahoittaa toisen puolen. Näin ollen julkiselle sektorille arvioidaan aiheutuvan suoria kustannuksia noin 578 euroa per uusi työntekijä. Suomalaisen palkansaajan verokiila on keskimäärin 43,5 prosenttia (OECD, 2024). Jos oletetaan, että uudet työntekijät työllistyisivät keskimääräiselle palkkatasolle, tuottaa jokainen työntekijältä valtiolle 23 000 euroa jo pelkästään veroina ja pakollisina sosiaaliturvamaksuina ottamatta huomioon alentuneita sosiaaliturvakustannuksia tai muita verovaikutuksia. Näillä oletuksilla julkisen sektorin rahallinen nettohyöty Finnveran rahoituksesta on huomattavan positiivinen.

Sekä oletus siitä, että uudet työntekijät työllistyvät keskimääräiselle palkkatasolle, että arviot työllisyysvaikutuksista voivat kuitenkin olla yläkanttiin. Mallin mukaan laskettu rahallinen nettohyöty julkiselle sektorille säilyy kuitenkin selkeästi positiivisena, vaikka todellinen uusien työpaikkojen määrä olisi reilusti arvioitua alempi, esimerkiksi vain puolet arvioidusta, ja työntekijöiden palkat olisivat keskimääräistä alemmat. On kuitenkin syytä huomioda, että laskelma on yksinkertaistettu arvio, joka huomio ainoastaan suorat rahavirrat luottotappioista ja verotuloista. Laskelma ei ota huomioon esimerkiksi syrjäytysvaikutuksia tai välillisiä veroja.

Taulukko 14 Rahoitettavan hankkeen vaikutus yrityksen tuottavuuteen tai kilpailukykyyn.

Hankkeen vaikutus yrityksen tuottavuuteen tai kilpailukykyyn (mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja)	Osuus yrityksistä
Myynti kasvaa	97 %
Yrityksen tuotteet tai palvelut paranevat	81 %
Myyntikate paranee	48 %
Kustannukset (per tuotettu yksikkö) laskevat	29 %
Investointi on tehtävä yrityksen elinvoiman ylläpitämiseksi (ilman hanketta yritystoiminnan jatkuvuus epävarmaa)	22 %
Muu vaikutus	8 %

Lainaa saaneista yrityksistä 97 prosenttia arvioi, että toteutettava hanke kasvattaa myyntiä. Lisäksi 81 prosenttia odottaa tuotteiden tai palvelujen paranevan, 48 prosenttia myyntikatteen paranevan ja 29 prosenttia kustannusten laskevan per tuotettu yksikkö. Näistä viimeiset kaksi, myyntikatteen paraneminen ja yksikkökustannusten lasku, kuvaavat suoraan tuottavuuden paranemista. Vähintään jommankumman näistä vaihtoehtoista valitsi 54 prosenttia yrityksistä. Näin ollen yli puolet Finnveran rahoitusta saaneista yrityksistä arvioi tuottavuuden paranevan esimerkiksi kone-, laite- ja ohjelmistoinvestointien tai kehittämishankkeiden myötä.

Kyselyn tulokset vaikuttavat yleisesti ottaen optimistisilta, mikä on tyypillistä rahoitushakemusten yhteydessä. Yrittäjien omat arviot hankkeiden menestyksestä ovat usein hieman yläkanttiin. Lisäksi strateginen vastaaminen arviointilomakkeessa ja subjektiivisuusharha voivat paisuttaa vaikutusarvioita, vaikka arviointilomakkeen vastaukset eivät vaikuttaneet lainansaantiin.

Vaikuttavuus tilastolliseen malliin perustuen

Käytössämme on Finnveran aineistojen lisäksi yritysten liikevaihto-, työllisyys- ja nettotulosluvut vuosilta 2019–2024. Yrityksillä oli mahdollisuus saada rahoitusta lokakuusta 2024 alkaen puolen vuoden ajan. Jos yritys sai rahoitusta lokakuussa 2024, rahoituksella on voinut olla vaikutusta jo vuoden 2024 talouslukuihin. Mitä myöhemmin rahoitus myönnettiin, sitä pienempi on sen todennäköinen vaikutus vuoden 2024 tilinpäätökseen. Vuonna 2025 myönnetty rahoitus ei todennäköisesti vaikuta merkittävästi vuoden 2024 lukuihin.

Näiden oletusten pohjalta voidaan rakentaa tilastollinen malli arvioimaan pilotin hyvin lyhyen aikavälin vaikutuksia. Syy-seurauspäätelmiä varten muodostetaan kohderyhmälle uskottava verrokkiryhmä hyödyntämällä rahoitustarpeen ajallista vaihtelua. Oletamme, että lokakuussa ja marraskuussa 2024 rahoitusta saaneiden yritysten tilinpäätösluvut ehtivät reagoida pilotin rahoitukseen, kun taas myöhemmin mikroyrityslainaa nostaneilla näin ei ole. Verrokkiryhmäksi valitaan joulukuusta 2024 maaliskuuhun 2025 rahoitusta saaneet yritykset.

Kohderyhmä ja verrokkiryhmä ovat lähtökohtaisesti samankaltaisia, sillä pilotin ehdot tekevät hakijayrityksistä monella tavalla samanlaisia – esimerkiksi kasvuhakuja, investointihaluja ja pieniä. Täysin satunnaista otosta ei kuitenkaan ole, ja kuten usein pienten yritysten kohdalla, jakaumissa on merkittävää vaihtelua.

Tilastollinen spesifikaatio noudattaa ensi sijassa erotusten erotukset -menetelmää, jossa kohdemuuttujaa selitetään dummy-muuttujalla⁹ sekä yritys- ja vuosikohtaisilla kiinteillä vaikutuksilla. Päätulokset on raportoitu taulukkoon alle.

Taulukko 15 Mikroyrityslainan vaikutus liikevaihtoon, työllisyyteen ja tulokseen.

	Liikevaihto	Työllisyys	Tulos/Liikevaihto
Myöntö = loka (2024)	0,257 (0,144)	0,216** (0,070)	-1,837 (1,442)
Myöntö = marras (2024)	-0,011 (0,114)	0,254* (0,119)	-0,727 (0,447)
Havainnot	1659	1659	1659
R ²	0,824	0,674	0,381
Keskivirheiden klusterointi	y-tunnus & vuosi	y-tunnus & vuosi	y-tunnus & vuosi

* Huom.: 2-tason klusteroidut keskivirheet (y-tunnus, vuosi). Mallit sisältävät yritys- ja vuosivakioefektit.

Taulukon tulosten perusteella sekä liikevaihdon että työllisyyden parametristimaatit ovat positiivisia lokakuussa rahoitusta saaneille. Liikevaihdon estimaatti ei aivan ole tilastollisesti merkitsevä 10 prosentin merkitsevyystasolla, mutta se antaa kuitenkin viitteellistä evidenssiä vaikutuksen olemassaolosta. Työllisyyden estimaatti on puolestaan tilastollisesti merkitsevä alle viiden prosentin merkitsevyystasolla. Nettotuloksen ja liikevaihdon suhteen estimaatti on voimakkaasti negatiivinen, joskaan ei tilastollisesti merkitsevä.

Tulokset viittaavat siihen, että rahoitus madaltaa yritysten palkkauskynnystä ja vaikutus näkyy ainakin osittaisena melko nopeasti, koska vaikutus näkyy myös marraskuussa rahoitusta saaneiden työllisyyden kasvuna. Liikevaihto reagoi hitaammin – investointia ei kyetä suuntaamaan myynniksi välittömästi. Lokakuussa rahoitusta saaneiden liikevaihtovaikutus on viitteellinen, mutta marraskuussa rahoitusta saaneiden kohdalla ei vaikutusta liikevaihdossa enää havaita lainkaan. Yrityksen tuloksen ja liikevaihdon suhde estimoituu epätarkasti, mutta estimaatti on johdonmukaisesti negatiivinen sekä lokakuussa että marraskuussa rahoitusta saaneiden tapauksissa. Epätarkkuudesta huolimatta tämä on uskottava tulos olettaen, että työllisyys reagoi melko nopeasti ja liikevaihto hieman hitaammin, jolloin yrityksen tulos reagoi todennäköisemmin negatiiviseen kuin positiiviseen suuntaan parin kuukauden aikajänteellä.

Työllisyysluvut estimoituvat tarkimmalla tasolla, joten käytetään niitä havainnollistamaan kokonaisvaikutuksen mittaluokkaa. Pilotista rahoitusta saaneiden kokonaistyöllisyys vuonna 2024 oli noin 800 henkeä.¹⁰ Jos oletetaan edellä esitettyjen työllisyysjousten yleistyvän koko kohdejoukkoon, niin työllisyysvaikutukseksi voidaan laskea noin 211 henkilöä.¹¹ Luku on mittava, mutta kuitenkin huomattavasti pienempi kuin rahoitushakemuksen ja yritystutkimuksen perusteella arvioitu noin 500 henkilöä. Toisaalta on pidettävä mielessä, että käsillä olevassa laskelmassa näkyy todennäköisesti vain osa kaikista ennen pitkää syntyneistä työpaikoista ja kattavampi arviointi vaatisi yritystietoja, joita tässä arviossa ei ole saatavilla.

Edellä esitetty analyysi ei aineistopuutteiden takia pysty vastaamaan kaikkiin tärkeisiin kysymyksiin. Yksi sellainen on pitkän aikavälin vaikuttavuus. Tässä ajan hetkessä emme pysty sanomaan asiasta paljoakaan, koska tarvittavia tilastoja ei yksinkertaisesti ole vielä olemassa. Onko tarkastelun koeasetelma tilastollisesti uskottava? Lainapilotin ehdot ajoivat tietynlaiset yritykset saamaan rahoitusta, jolloin vertailuryhmä on pitkälti samanlainen kuin koeryhmä. Toisaalta saattaa olla niin, että eniten rahoitusta vailla olleet yritykset hakivat aluksi rahoitusta, jolloin nimenomaan loka-marraskuussa rahoitusta saaneet yritykset olisivat voimakkaammin rahoitusrajoitteisia. Tällöin verrokki ja kohderyhmä saattavat erota toisistaan havaitsemattomilla tavoilla (mutta ei välttämättä). Jos kuitenkin näin olisi, voisi väittää rahoituspilotin

⁹ Dummy saa arvon 1, jos yritys kuuluu kohderyhmään ja arvon 0, jos verrokkiryhmään.

¹⁰ Luku on tilinpäätösten näkökulmasta aliarvio, koska aineistossa on merkittävä määrä nollahavaintoja, joista osa todennäköisesti viittaa puuttuvaan tietoon.

¹¹ Tarkalleen ottaen kyse ei ole joustosta, koska vastemuuttuja on $\log(1+x)$. Työllisyysvaikutus lasketaan kaavasta $\Delta\text{työllisyys} = e^{\beta}(1 + y_0) - 1$, missä β on estimoitu parametri ja y_0 työllisten määrä hetkellä 0.

saavuttaneen ainakin yhden tavoitteen – lieventää rahoituksen pullonkauloja. Tärkeä kysymys jatkopohdintojen kannalta on, eroaako puoli vuotta kestävä rahoitustuote merkittävästi lopputuloksiltaan pysyvään rahoitusinstrumenttiin verrattuna.

Kansainvälinen vertailu

Kansainvälisen vertailun tueksi toteutettiin kysely mikroyritysten rahoituksen saatavuudesta European Association of Guarantee Institutions (AECM) -jäsenille. AECM:n jäsenet ovat pääosin eurooppalaisia julkisia tai julkisesti tuettuja rahoituslaitoksia, jotka tarjoavat rahoitusta pk-yrityksille. Kyselyn tavoitteena oli selvittää jäsenorganisaatioiden näkemyksiä ja kokemuksia mikroyritysten rahoituksen saatavuudesta omassa maassaan. Kyselyyn vastasi 19 jäsenorganisaatiota 16 eri maasta, mutta muita Pohjoismaita ei ollut mukana Finnveran lisäksi. Vastaajista 75 prosenttia kertoi, että heidän kotimaassaan mikroyritysten rahoituksessa esiintyy markkinapuutteita. Vain Belgian, Sveitsin ja Ukrainan edustajat arvioivat, että rahoitusmarkkina toimii mikroyritysten osalta, mutta toinen Belgian jäsenorganisaatio raportoi markkinapuutteesta. Kyselyn perusteella mikroyritysten rahoitushaasteet ovat laajasti tunnistettu ilmiö AECM:n jäsenten keskuudessa.

Markkinapuutteiden lisäksi kyselyssä kartoitettiin, millaisia rahoitusinstrumentteja jäsenet tarjoavat mikroyrityksille. Kaikissa 16 edustetussa maassa tarjotaan takauksia ja kymmenen toimijaa kymmenestä eri maasta tarjoaa lisäksi suoria lainoja. Tästä näkökulmasta Finnveran pilotoima suora mikroyrityslaina ei ole poikkeuksellinen markkinainterventio, vaan varsin yleinen tapa tukea mikroyrityksiä Euroopassa.

Toinen ajankohtainen kansainvälinen vertailu on tehty The Montreal Groupin (TMG) toimesta. TMG:n vuoden 2025 raportissa selvitettiin 14 julkisen kehityspankin rahoitusratkaisuja uusille ja aloittaville yrityksille. Mukana oli kuusi eurooppalaista toimijaa: Finnvera, Ranskan Bpifrance, Belgian Wallonie Entreprendre, Kreikan Hellenic Development Bank (HDB), Iso-Britannian British Business Bank (BBB) ja Italian Cassa di Risparmio di Roma (CDR). Selvityksen mukaan 14 toimijasta kuusi myöntää suoraa rahoitusta uusille yrityksille, kun taas 12 tarjoaa epäsuoraa rahoitusta. Suoran rahoituksen muodot vaihtelevat toimijakohtaisesti ja ovat useimmilla toissijaisia epäsuoran rahoituksen rinnalla.

Eurooppalaisista toimijoista Bpifrance ja CDR tarjoavat erityisesti uusille yrityksille suunnattuja suoria lainoja. Bpifrance myöntää henkilökohtaisia lainoja aloittaville yrittäjille, jotka ovat mukana uusille yrityksille tarkoitetuissa verkostoissa. Lainat ovat tyypillisesti 10 000–20 000 euroa, enintään 90 000 euroa, vakuudettomia ja sisältävät 24 kuukauden korottoman jakson. CDR puolestaan tarjoaa suoria lainoja pk-yritysten hankkeille, jotka ovat CDR:n strategian mukaisia. Luottopäätös perustuu liiketoimintasuunnitelmaan, taloudelliseen kestävyys- ja kasvunäkymiin.

Suorien rahoitusinstrumenttien lisäksi suurin osa toimijoista tarjoaa epäsuoraa rahoitusta Finnveran tavoin, yleisimmin takauksia. Kaikki vertailussa mukana olleet eurooppalaiset kehityspankit tarjoavat pk-yrityksille takauksia 60–80 prosentin takausosuudella.

Lisäksi BBB, HDB ja Wallonie Entreprendre tarjoavat erityisiä lainoja uusille yrityksille yksityisten rahoituksen välittäjien kautta. BBB:n kautta myönnettävät startup-lainat perustuvat yrittäjän luottotietoihin eikä niiden saaminen edellytä yrityshistoriaa. Lainan enimmäismäärä on 25 000 puntaa. HDB tarjoaa alhaisen korkotason lainoja siten, että HDB kattaa 40–50 prosenttia lainasta nollakorolla ja pankki loppuosan. Joissakin tapauksissa HDB on kattanut myös koko lainan korkokustannukset. Wallonie Entreprendre tarjoaa yhteisrahoitustuotteita pankkien kanssa yritysten perustamiseen, kasvuun ja sukupolvenvaihdokseen. Näissä lainoissa Wallonie Entreprendre myöntää pankin hyväksymää lainaa vastaavan summan samoilla ehdoilla. Automaattisesti hyväksyttävissä lainoissa enimmäismäärä on 75 000 euroa, ja yksityiskohtaisen riskiarvion läpikäyvissä lainoissa enimmäismäärä on miljoona euroa.

Yhteenveto

Finnvera toi markkinoille määräaikaisen mikroyrityslainan lokakuussa 2024, jonka tavoitteena oli tukea pienten yritysten kasvua ja investointeja. Lainahakemuksia tuli 860, ja rahoitusta myönnettiin 442 yritykselle yhteensä 19,2 miljoonaa euroa. Rahoituksen saanti edellytti mm. positiivista omaa pääomaa, riittävää luottoluokitusta, maksuhäiriöttömyyttä ja luonnollisesti uskottavaa takaisinmaksukykyä.

Lainaa saaneet yritykset erosivat selvästi pk-yrityskentän keskimääräisestä yrityksestä: 56 prosenttia ilmoitti olevansa voimakkaasti kasvuhakuisia ja 59 prosenttia raportoi kansainvälistymistavoitteita. Rahoitus kohdistui laajasti eri toimialoille, mutta erityisesti vähittäiskauppaan, ohjelmistoalaan ja ravitsemistoimintaan. Merkittävä osa yrityksistä (48 %) ei ollut hakenut ulkoista rahoitusta viimeisen vuoden aikana, mikä viittaa siihen, että laina saattoi aktivoida uusia investointihankkeita. Esimerkiksi pk-barometrin mukaan vain noin 20 prosenttia kaikista pk-yrityksistä on hakenut rahoitusta viimeisen vuoden aikana eli hakijajoukkoon on selvästi valikoitunut keskimääräistä aktiivisempia yrityksiä.

Kyselyaineiston perusteella rahoitusrajoitteisuus korostui erityisesti pienissä ja nuorissa yrityksissä sekä yksinyrittäjissä. Esimerkiksi alle vuoden ikäisistä yrityksistä 50 prosenttia raportoi jääneensä ilman rahoitusta, joskin näiden yritysten lukumäärä aineistossa on pieni johtuen lainaehtojen yhden toteutuneen tilinpäätöksen vaateesta. Rahoitusrajoitteet estivät tai viivästyttivät hankkeita merkittävästi: 38 prosenttia lainaa saaneista yrityksistä kertoi rahoituksen heikon saatavuuden vaikuttaneen hankkeen toteutumiseen, ja 10 prosentilla hanke jäi kokonaan toteuttamatta. Rahoitusrajoitteisista yrityksistä peräti 82 prosenttia raportoi rahoituksen saannin tai ehtojen vaikuttaneen hankkeeseen. Rahoitusrajoitteiden vaikutukset korostuivat kasvuhakuisissa ja kansainvälistymistä tavoittelevissa yrityksissä, joista 42–45 prosenttia raportoi rahoituksen vaikeuttaneen hankkeiden toteutusta.

Yritykset arvioivat rahoituksen mahdollistavan yhteensä 499 uuden työpaikan syntymisen ja 80 työpaikan säilymisen, mutta kyselyyn perustuvat luvut saattavat yliarvioida todellista vaikutusta.

Hieman yli puolet yrityksistä kertoi hakevansa rahoitusta yksityiseltä sektorilta, mikäli Finnvera ei myönnä lainaa. Tilastollisen mallin perusteella ei havaittu merkitsevää vaikutusta Finnveran omien rahoitusinstrumenttien (alkutakaus ja pk-takaus) myöntöihin, mikä viittaa siihen, ettei mikroyrityslaina syrjäyttänyt Finnveran muuta rahoitusta.

Tilastollinen analyysi viittaa runsaaseen 200 henkilön työllisyysvaikutukseen ja mahdollisesti positiiviseen vaikutukseen liikevaihdossa. Toisaalta yritysten tulos suhteessa liikevaihtoon näytti heikentyneen lainansaantivuonna, mikä voi viitata investointivaiheen kustannuksiin tai kasvun alkuvaiheen haasteisiin. Tilastollisen mallin perusteella saadut tulokset ovat odotusten mukaisia ja loogisia.

Vaikuttaa siltä, että mikroyrityslaina kohdistui kasvuhakuisille ja rahoitusrajoitteisille yrityksille, joilla oli vaikeuksia saada rahoitusta muualta. Laina näyttäisi tuottaneen lisäarvoa erityisesti hankkeissa, jotka muuten olisivat jääneet toteuttamatta. Syrjäytymisvaikutus yksityiseen rahoitukseen on mahdollinen, mutta alustavien tulosten perusteella rajallinen, joskin vaikeasti arvioitava nykyisellä aineistopohjalla.

Rahoituksen pullonkaulojen identifiointi aineistosta on aina erittäin vaikea tehtävä. Tässäkin yhteydessä joudutaan nojaamaan kyselyihin, joita on tosin enenevässä määrin käytetty yritysten rahoitusrajoitteiden arvioinnissa viime vuosien aikana (ks. esim. Gomez, 2019; De Blick ym., 2019; Santos ja Cincera, 2021). Esimerkiksi Kotamäki (2025b) näyttää Suomen aineistolla, että kyselypohjaisesti identifioidulla rahoitusrajoitteella on reaalisia vaikutuksia paitsi kyselypohjaisiin muuttujiin, myös yritysten verotettavaan tuloon. Näin ollen voidaan päätellä kyselyiden pitävän sisällään arvokasta tietoa, vaikkakin yksittäisen lainan yhteydessä strateginen vastaaminen saattaa olla tavallista suurempi riski.

Rahoituksen yhteydessä tehdyn kyselyn perusteella kyetään päättelemään rahoitusrajoitteiden hälventyvän yrityksen vanhetessa. Tätä havaintoa tukee myös taloustieteellinen tutkimuskirjallisuus (Chavis ym., 2011; Czarnitzki ja Giebeld, 2024; Weuschek, 2025) sekä keskustelut yksityisten rahoituksen tarjoajien kanssa. Toisaalta vaikka vahvaa evidenssiä syrjäytymisvaikutuksesta ei pilotista löytynyt, kyselyn perusteella on

indikaatioita tästä ilmiöstä. Tulevaisuudessa rahoitusinstrumentin tulisi huomioida nämä kaksi asiakohdasta entistä huolellisemmin. Kansainvälisistä vertailuista tiedetään, että näiden tekijöiden tarkempi huomiointi on mahdollista ja tapoja tehdä se on useita (The Montreal Group, 2025).

Kirjallisuusviitteet

Amberg, N. ja Becker, B. (2024). "Banking Without Branches," Working Paper Series 430, Sveriges Riksbank (Central Bank of Sweden).

De Blick, T., Paeleman, I. ja Laveren, E. (2019). "Financing constraints and sme growth: the suppression effect of cost-saving management innovations", Small Business Economics 62 (2024) 961–986.

Chavis, L. W., Klapper, L. F., ja Love, I. (2011). "The impact of the business environment on young firm financing", World Bank Economic Review, 25(3), 486–507. <https://doi.org/10.1093/wber/lhr022>

Czarnitzki, D., ja Giebel, M. (2024). "Financial constraints for R&D and innovation: New evidence from a survey experiment", Applied Economics. <https://doi.org/10.1080/00036846.2024.000000>

Gomez, M. G.-P. (2019). "Credit constraints, firm investment and employment: Evidence from survey data", Journal of Banking & Finance 99 (2019) 121–141.

Kotamäki, M. (2025a). "Purpose matters: Impact of public loan guarantees on business growth", Economics Letters, Vol. 254, elokuu 2025.

Kotamäki, M. (2025b). "Liquidity or Labor? Disentangling the Short-Term Effects of Financial Constraints", ladattavissa osoitteesta https://drive.google.com/file/d/13rMnxYf-SLgxovSYfL-SbaicMJhzOUmn/view?usp=drive_link

OECD (2024). Taxing wages 2024: tax and gender through the lens of the second earner.

Santos, A., ja Cincera, M. (2021). "Determinants of financing constraints", Small Business Economics, 58, 1427–1439.

The Montreal Group (2025). "The role of Public Development Banks in fostering the creation and growth of new businesses", https://drive.google.com/file/d/13rMnxYf-SLgxovSYfL-SbaicMJhzOUmn/view?usp=drive_link

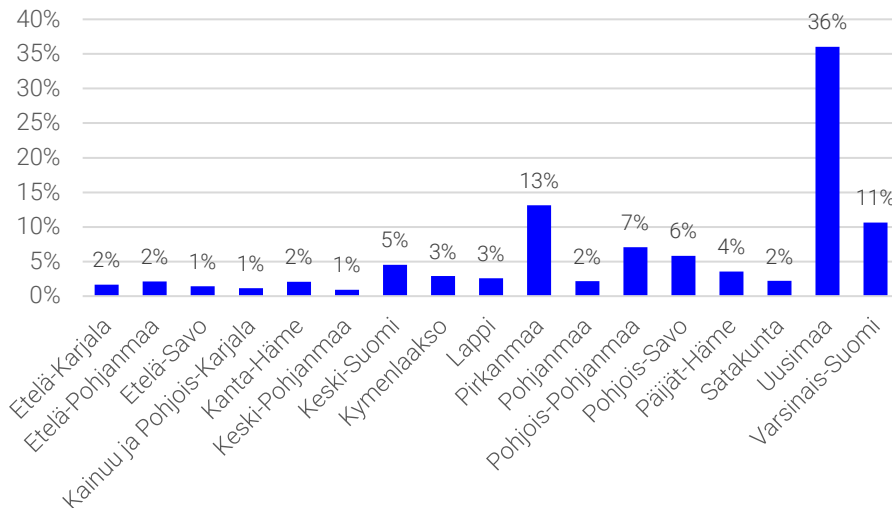
Tuuli, S. (2019). "Model-based regulation and firms' access to finance", Bank of Finland Research Discussion Papers 4/2019, Bank of Finland.

Weuschek, N. (2025). "Does public funding reduce financial constraints of young firms in Germany?", Journal of Business Economics, 95, 103–154. <https://doi.org/10.1007/s11573-024-01123-4>

Liite A

Tässä liitteessä on esitelty tarkasteluja lainaa saaneista yrityksistä maakunnittain jaoteltuna. Useissa maakunnissa lainaa saaneiden yritysten määrä on kuitenkin hyvin rajallinen. Havaintojen vähäisyyden vuoksi Kainuuta ja Pohjois-Karjalaa tarkastellaan yhdessä. Tarkastelut kuvaavat vain lainaa saaneita yrityksiä, eivätkä ne siten anna kattavaa kuvaa maakunnan yritys kentästä laajemmin.

Kuvio 9 Maakuntiin myönnetty osuus myönnetystä kokonaislainamäärästä.

Mikroyrityslainaa myönnettiin yhteensä noin 19,2 miljoonaa euroa. Tästä 36 prosenttia myönnettiin Uudellemaalle, 13 prosenttia Pirkanmaalle ja 11 prosenttia Varsinais-Suomeen. Kainuuseen ja Pohjois-Karjalaan yhdessä sekä muihin maakuntiin myönnettiin 1–7 prosenttia myönnetystä kokonaislainasummasta.

Taulukko 16 Kasvuhakuisuuden jakautuminen lainaa saaneilla yrityksillä maakunnittain.

	Maakunta					
	Etelä-Karjala	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Savo	Kainuu ja Pohjois-Karjala	Kanta-Häme	Keski-Pohjanmaa
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	71 %	78 %	67 %	40 %	56 %	25 %
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	29 %	22 %	33 %	40 %	33 %	50 %
Pyrimme säilyttämään asemamme (vaatii kasvua)	0 %	0 %	0 %	20 %	11 %	25 %
Yrityksen toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
	Keski-Suomi	Kymenlaakso	Lappi	Pirkanmaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	52 %	75 %	40 %	65 %	90 %	54 %
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	43 %	25 %	60 %	33 %	10 %	43 %
Pyrimme säilyttämään asemamme (vaatii kasvua)	5 %	0 %	0 %	2 %	0 %	4 %
Yrityksen toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

	Pohjois-Savo	Päijät-Häme	Satakunta	Uusimaa	Varsinais-Suomi
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	30 %	62 %	33 %	53 %	60 %
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	70 %	23 %	67 %	43 %	33 %
Pyrimme säilyttämään asemamme (vaatii kasvua)	0 %	15 %	0 %	3 %	7 %
Yrityksen toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %

Koko maan tasolla lainaa saaneista yrityksistä 56 prosenttia on voimakkaasti kasvuhakuisia, 40 prosenttia pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan ja 4 prosenttia pyrkii säilyttämään asemansa, mikä edellyttää kasvua. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus on suurin Pohjanmaalla (90 % lainaa saaneista) ja Etelä-Pohjanmaalla (78 % lainaa saaneista). Pienin osuus voimakkaasti kasvuhakuisia yrityksiä on puolestaan Pohjois-Savossa (30 %) ja Satakunnassa (33 %). Mahdollisuuksien mukaan kasvuun pyrkivien osuus vaihtelee maakunnittain 10–67 prosentin välillä ja nykyisen asemansa säilyttämiseen pyrkivien osuus 0–25 prosentin välillä.

Kansainvälistymiseen tähtäävien yritysten osuus oli puolestaan suurin Päijät-Hämeessä (80 %) ja pienin Pohjois-Savossa (30 %). Koko maan tasolla 59 prosenttia lainaa saaneista kertoi tähtäävänsä kansainvälistymiseen.

Taulukko 17 Ulkopuolisen rahoituksen tarve viimeisen 12 kk:n aikana maakunnittain.

	Maakunta					
	Etelä-Karjala	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Savo	Kainuu ja Pohjois-Karjala	Kanta-Häme	Keski-Pohjanmaa
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	25 %	11 %	0 %	20 %	11 %	0 %
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	25 %	0 %	0 %	0 %	22 %	0 %
Kyllä, ja saanut rahoitusta	12 %	56 %	50 %	20 %	56 %	75 %
Ei ole ollut tarvetta	38 %	33 %	50 %	60 %	11 %	25 %
	Keski-Suomi	Kymenlaakso	Lappi	Pirkanmaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	9 %	0 %	0 %	11 %	0 %	17 %
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	5 %	0 %	18 %	7 %	0 %	3 %
Kyllä, ja saanut rahoitusta	41 %	54 %	27 %	36 %	33 %	38 %
Ei ole ollut tarvetta	45 %	46 %	55 %	45 %	67 %	41 %
	Pohjois-Savo	Päijät-Häme	Satakunta	Uusimaa	Varsinais-Suomi	
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	11 %	14 %	20 %	9 %	4 %	
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	15 %	0 %	10 %	11 %	4 %	
Kyllä, ja saanut rahoitusta	11 %	43 %	20 %	28 %	42 %	
Ei ole ollut tarvetta	63 %	43 %	50 %	51 %	49 %	

Koko maan tasolla kaikista lainaa hakeneista yrityksistä 52 prosentilla oli ollut ulkoisen rahoituksen tarpeita viimeisen vuoden aikana. Rahoitusta tarvinneista yrityksistä 35 prosenttia oli rahoitusrajoitteisia yrityksiä, jotka eivät olleet saaneet rahoitusta tai olivat jättäneet hakematta rahoitusta tarpeesta huolimatta. Ulkopuolista rahoitusta tarvinneiden ja rahoitusrajoitteisten yritysten osuus lainaa hakeneista yrityksistä vaihtelee merkittävästi maakunnittain. Kanta-Hämeessä peräti 89 prosenttia lainaa saaneista yrityksistä ilmoitti tarvinneensa ulkopuolista rahoitusta viimeisen vuoden aikana. Näistä yrityksistä 25 prosenttia oli rahoitusrajoitteisia. Ulkopuolista rahoitusta tarvinneiden osuus oli pienin Pohjanmaalla, jossa vain 33 prosenttia yrityksistä kertoi tarvinneensa ulkopuolista rahoitusta viimeisen vuoden aikana. Näistä yrityksistä kaikki olivat kuitenkin saaneet rahoitusta. Myöskään Etelä-Savossa, Keski-Pohjanmaalla tai Kymenlaaksossa

yksikään lainaa saaneista yrityksistä ei ollut rahoitusrajoitteinen. Suurin osuus rahoitusrajoitteisia oli puolestaan Etelä-Karjalassa, jossa rahoitusrajoitteisten osuus rahoitusta tarvinneista oli peräti 81 prosenttia.

Taulukko 18 Rahoituksen saannin vaikutus hankkeisiin viimeisen 12 kk:n aikana maakunnittain.

	Maakunta					
	Etelä-Karjala	Etelä-Pohjanmaa	Etelä-Savo	Kainuu ja Pohjois-Karjala	Kanta-Häme	Keski-Pohjanmaa
Kyllä, hanke ei toteutunut	12 %	22 %	17 %	20 %	11 %	0 %
Kyllä, hanke toteutui osittain	12 %	0 %	17 %	20 %	11 %	0 %
Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	38 %	22 %	17 %	0 %	33 %	50 %
Ei vaikutusta	38 %	56 %	50 %	60 %	44 %	50 %
	Keski-Suomi	Kymenlaakso	Lappi	Pirkanmaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa
Kyllä, hanke ei toteutunut	5 %	9 %	0 %	5 %	0 %	20 %
Kyllä, hanke toteutui osittain	0 %	18 %	9 %	5 %	10 %	10 %
Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	27 %	9 %	18 %	27 %	0 %	17 %
Ei vaikutusta	68 %	64 %	73 %	62 %	90 %	53 %
	Pohjois-Savo	Päijät-Häme	Satakunta	Uusimaa	Varsinais-Suomi	
Kyllä, hanke ei toteutunut	15 %	29 %	10 %	8 %	9 %	
Kyllä, hanke toteutui osittain	0 %	14 %	10 %	6 %	7 %	
Kyllä, hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin	4 %	7 %	30 %	19 %	31 %	
Ei vaikutusta	81 %	50 %	50 %	66 %	53 %	

Koko maan tasolla lainaa saaneista yrityksistä 38 prosenttia raportoi, että rahoituksen saaminen tai sen ehdot ovat vaikeuttaneet jonkun yrityksen hankkeen toteuttamista. Maakunnittain hankevaikeuksia raportoi 10–62 prosenttia yrityksistä. Tämä tarkoittaa sitä, että myös maakunnissa, joissa kaikki ulkopuolista rahoitusta tarvinneet olivat sitä saaneet, rahoituksen saanti tai sen ehdot olivat vaikeuttaneet yritysten joidenkin hankkeiden toteutumista. Hankevaikeuksia kokeneiden osuus oli suurin Etelä-Karjalassa, jossa myös rahoitusrajoitteisten osuus oli suurin. Pienin osuus oli puolestaan Pohjanmaalla, jossa ulkopuolista rahoitusta tarvinneiden osuus oli myös pienin.

FINNVERA

Mauri Kotamäki

etunimi.sukunimi@finnvera.fi

029 460 2878

Anni Koskinen

etunimi.sukunimi@finnvera.fi

029 460 2921